

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII^{ТО} ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 81

София, вторникъ 13 май

1930 г.

87. заседание

Понедѣлникъ. 12 май 1930 година.

(Открито отъ председателя А. Ц. Цанковъ въ 16 ч. 15 м.)

Председателъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители:

Аврамчовъ Мито, Агушевъ Еминъ, Айвазовъ Любомиръ, Алексиевъ Николай, Алиевъ Хафузъ Садъкъ, Ангеловъ Иванъ, Андреевъ Никола, Апостоловъ Драгомиръ, Аретовъ Никола, Баралиевъ Христо, Бечевъ Милко, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бошковъ Борисъ Наконъ, Бояджиевъ Стефанъ, Бурилковъ д-ръ Владимиръ, Бурмовъ Никола, Вълчовъ Вълчо Даскаловъ, Гаговъ Петъръ, х. Галибовъ Хюсеинъ, Ганчевъ Йорданъ, Георгиевъ Стойчо, Герай Мехмедали, Гичевъ Димитъръ, Горневъ Христо, Грънчаровъ Димитъръ, Дамяновъ Георги Марковъ, Данковъ Георги, Данчевъ Панайотъ, Дерлипански Димитъръ, Димитровъ Владимиръ, Димитровъ Добри, Димитровъ Стефанъ, Дяковъ д-ръ Цвѣтанъ, Енчевъ Георги, Ецовъ Борисъ, Желъзовъ д-ръ Димо, Ивановъ Димитъръ I, Ивановъ Савчо, Игнатовъ Василь, Казанджиевъ Иванъ, Кацковъ Левъ, Кирпиковъ Иванъ, Клисурски Славейко, Кожаклиевъ Колю, Колевъ Еню, Колевъ Иванъ, Кръстевъ Гето, Кулишевъ Георги, Куцаровъ Янко, Кънчевъ Кънчо, Личевъ Несторъ, Малиновъ Александъръ, Манасиевъ Добри Даневъ, Мангъровъ Димитъръ, Маноловъ Калоянъ, Марулевъ Йосифъ, Мечкарски Тончо, Милановъ д-ръ Кънчо, Миновъ Петъръ, Митевъ Василь, Митевъ Добри, Момчиловъ Миланъ, Мустафовъ Кара-Али, Начевъ Владимиръ, Нейковъ Димитъръ, Николаевъ Йовчо, Николовъ д-ръ Борисъ, п. Николовъ Димитъръ, х. Николовъ Иванъ, Орешаковъ д-ръ Хараламби, Панайотовъ Петъръ, Пеневъ д-ръ Йовчо, Петевъ Вичо, Пешевъ Димитъръ, Пъчевъ Георги, Пѣйчевъ Стефанъ, Русевъ Иванъ, Салиевъ Мехмедъ Алиевъ, Сапунджиевъ Никола, Семерджиевъ Георги, Симеоновъ Георги, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Стоянчовъ Любомиръ, Тахтаджи Никола Костовъ, Томчевъ Ангелъ, Тонковъ Тодоръ, Топаловъ Недѣлчо, Христовъ Борисъ, Христовъ Тома Янчевъ, Христовъ Владимиръ, Цвѣтковъ Цвѣтко, Цуцумановъ Петъръ, Ченгелиевъ Антонъ, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шиваровъ Маринъ, Якимовъ Петъръ, Янговъ Теню, Яневъ Димитъръ и п. Янчевъ Иванъ)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпущъ на следнитъ народни представители:

На г. Никола Аретовъ — 2 дена;
На г. Илия Януловъ — 4 дни;
На г. Йорданъ Мирчевъ — 2 дена;
На г. Александъръ Неновъ — 2 дена и
На г. Иванъ п. Янчевъ — 2 дена.

Следва да се разреши отпущъ отъ Събранието на следнитъ народни представители, понеже сж се ползували съ повече отъ 20 дни отпущъ:

На г. Христо Стояновъ — 3 дни;
На г. Еню Колевъ — 2 дена;
На г. Добри Митевъ — 1 денъ;
На г. Кръстю п. Цвѣтковъ — 3 дни;
На г. д-ръ Димо Желъзовъ — 3 дни и
На г. Драгомиръ Апостоловъ — 3 дни.

Които сж съгласни да имъ се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постъпило питане отъ бѣлослатинския народенъ представителъ г. Петъръ Анастасовъ къмъ г. министъръ-председателя, г. министра на финанситъ и г. министра на земледѣлието и държавнитъ имоти — относно намаляване наемитъ на общинскитъ училищнитъ и фондовитъ земи.

Това питане ще бѣде препратено на г. г. министритъ, за да отговорятъ.

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за бюджета на разнитъ фондове за 1930/1931 финансова година.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ П. Стояновъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитъ и прибавкитъ, приети на второ четене)

Председателъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ В. Молловъ: Азъ предлагамъ следното:

Къмъ Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве да се внесе подъ пореденъ № 3 новъ фондъ „Обществени бедствия“ съ приходъ 60.000.000 л. Разходъ не се предвижда.

Вследствие на това, въ чл. 1 отъ закона за бюджета на фондоветъ, по сжщото министерство приходътъ става 60.210.900 л., а общиятъ приходъ се увеличава отъ 2.153.839.174 л. на 2.213.839.174 л.

Освенъ това предлагамъ на стр. 2 въ чл. 4 отъ законопроекта за бюджета на разнитъ фондове за 1930/1931 финансова година, цѣлата точка III, съ пунктове а, б и в — на вагонъ животни по 500 л., за сурови животински произведения и хранителни продукти отъ животински произходъ по 400 л. на вагонъ и за яйца по 300 л. на вагонъ — да се заличи.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Едно пояснение. Като не се предвижда разходъ по новия фондъ „Обществени бедствия“, това не значи, че нѣма да се произведатъ разходи, ако се яви нужда отъ такива. Сега предполагаме, че нѣма да има нужда отъ такива; но, ако ни сполети нѣкакво нещастие, разбира се, ще се наложи разходването на известни суми.

Р. Василевъ (д. сг): Има общъ текстъ — ако има нужда, тогава ще се разходватъ суми.

Председателъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за бюджета на разнитъ фондове за 1930/1931 финансова година, заедно съ предложенитъ прибавка и поправка отъ г. министра на финанситъ, и съ поясненията на г. министъръ-председателя, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 75)

Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за бюджета на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата за 1930/1931 финансова година.

Моля г. докладчика да го прочете.

Докладчикъ П. Стояновъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене).

Председателъ: Има предложение отъ г. Юртовъ да се прибави новъ § 32а — за свързване на Татаръ-Пазарджикъ съ Панагюрище съ железнопътна линия.

Министъръ Р. Маджаровъ: Не може. Строежътъ на железнопътна линия е предметъ на специаленъ законъ. Противъ това предложение съмъ.

Председателъ: Ще се гласува.

В. Козинчки (нац. л): Нека г. Юртовъ поясни.

Г. Юртовъ (нац. л): Дайте ми думата, г. председателю!

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (нац. л): Г. г. народни представители! Оная вечеръ доста се говори по този въпросъ. Даже азъ, най-търпеливиятъ, бѣхъ принуденъ да излѣза изъ търпение. Стѣжлявамъ, че избухнахъ и казахъ нѣкои думи, за които ще моля господата, които засегнахъ, да ме извинятъ. Не би трѣбвало азъ, на моята възраст, да избухвамъ така, но ме предизвикаха. Говоря ви отъ дълбочината на сърдцето си. Единъ градъ като Татаръ-Пазарджикъ, при тия две железнопътни линии, които минаватъ покрай него — Панагюрище—Пловдивъ и Кричимъ—Пещера, е окончателно изгубенъ. Тукъ стана въпросъ, че щѣла да се мѣсти гарата. Не е въпросъ за мѣстене гарата Татаръ-Пазарджикъ; никой отъ насъ не е повдигалъ въпросъ за мѣстене на гарата. Щомъ държавата иска да я мѣсти, нека я мѣсти. Въпросътъ е да не искаме отъ насъ срѣдства. Въпросътъ е, ние да не бъдемъ тормозени. Ти, държава, си длъжна, преди всичко, да ни дадешъ храна, да не ни отнемашъ това, което съ вѣкове сме имали, на тогава ще ни давашъ луксъ. Обаче, досега ние не бѣхме чути.

Азъ правя предложение и моля то да бѣде вписано въ законопроекта, а именно: Пазарджикъ да бѣде свързанъ съ една нормална линия съ Панагюрище. Отъ вѣкове тая околия е била къмъ насъ. Въ 1922 г. се започна постройката на една линия, която окончателно ще вземе Панагюрската околия отъ рѣцетъ ни.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Всичките ми уважения къмъ думитъ на г. Юртова, обаче на трето четене не бива да се предлага прокарването на една линия — нѣщо, което трѣбва да стане съ специаленъ законъ, добре обмисленъ и приетъ на три четения. Азъ моля г. Юртова да не създава такъвъ прецедентъ. Тѣй че само отъ тия съображения не съмъ съгласенъ да се приеме предложението на г. Юртова.

Г. Юртовъ (нац. л): Това е бюджетенъ въпросъ.

Р. Василевъ (д. сг): Не е хубаво.

Г. Юртовъ (нац. л): Впишете я въ бюджетопоекта.

А. Пиронковъ (д. сг): Това ще бѣде за пръвъ пътъ въ България — да се вписва въ бюджетопоектъ прокарването на линия.

Председателъ: Има думата г. министърътъ на железниците.

Министъръ Р. Маджаровъ: Г. г. народни представители! Азъ още миналата година по бюджета, и тази година по бюджета, поддържахъ едно — че въ България има установена железнопътна мрежа, въ която партизанството е изключено. Този мрежа е установена отъ нашитъ икономически институции, отъ държавната отбрана и отъ техническата служба при Главната дирекция на железниците, и по този начинъ съ отстранени грѣшките, които се правѣха съ случайни депутатски, или министерски даже предложения за гласуване на линии, които не отговарятъ на общитъ наши нужди. Ние нѣмаме нужда отъ случайни линии и клончета, а имаме нужда отъ общо свързана железнопътна мрежа въ България, вътрешна и изходяща къмъ пристанища или граници. Тия работи се уясниха вече,

за да мога и по смѣстество днесъ да имамъ куража да отговоря и да отхвърля предложението на г. пазарджишкия народенъ представителъ.

Р. Василевъ (д. сг): Трѣбва да има мнение и на Върховния железнопътенъ съветъ.

Министъръ Р. Маджаровъ: Освенъ това ние имаме вече институция, въ която участвуватъ всички — освенъ, по-зволете ми да кажа, партизанскитъ нравы на Народното събрание. Тогава, когато се вземъ и мнението на Дирекцията на железниците; тогава, когато на второ четене е говорено достатъчно по единъ такъвъ важенъ въпросъ, който интересува железнопътната мрежа, да се вправятъ сега на трето четене случайни предложения, считамъ го за неумѣстно и затова, моля, предложението на г. Юртова да не се приема или да бѣде оставено безъ послѣдствие.

А. Пиронковъ (д. сг): То е направено само за реклама.

Председателъ: Които приематъ предложението на г. Юртова, да се предвиди постройката на железнопътна линия Пазарджикъ—Панагюрище, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1930/1931 финансово година, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 76)

Пристъпваме къмъ трета точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за данѣка отъ имоти, придобивани по безвъзмезденъ начинъ.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Г. г. народни представители! Въ таблицата къмъ чл. 2 г. министърътъ на финанситъ предлага да се направи следната корекция: въ графа втора думитъ „между съпрузи безъ деца“ се заличаватъ; графа II става графа III и нумерацията на следнитъ графи се съответно измѣнява, а се предвижда нова графа II „Между съпрузи безъ деца“ съ следнитъ проценти: до 10.000 л. — 2%, отъ 10.001 до 40.000 л. — 3%, отъ 40.001 до 100.000 л. — 4%, отъ 100.001 до 200.000 л. — 5%, отъ 200.001 до 300.000 л. — 6%, отъ 300.001 до 400.000 л. — 7%, отъ 400.001 до 600.000 л. — 8%, отъ 600.001 до 800.000 л. — 9%, отъ 800.001 до 1.000.000 л. — 10%; отъ тукъ нататъкъ процентътъ се увеличава презъ едно число: отъ 1.000.001 до 1.500.000 л. — 12%, отъ 1.500.001 до 2.000.000 л. — 14%, отъ 2.000.001 до 3.000.000 л. — 16%, отъ 3.000.001 до 5.000.000 л. — 18%, отъ 5.000.001 до 10.000.000 л. — 19% и надъ 10.000.000 л. — 20%. Така че чувствително се измѣнява туй, което бѣше предвидено досега. По тоя начинъ ще бѣдатъ задоволени всички, които повдигнаха въпроса да не се приравнява положението на съпруга безъ деца, която е живѣла дълго време съ наследодателя въ неговото семейство съ положението на братя и сестри, съ които наследодателътъ отдавна се е раздѣлил. Сега облагането дѣла на съпругата безъ деца ще бѣде по-леко.

Сега едно обяснение за тѣзи, които завчера запитаха какъ ще се облага. Данъкътъ ще се събира по етажи, т. е. отъ наследства до 10 хиляди лева, напр., ще се взима 1%; 2% ще се взима само за частъта отъ 10.000 до 40.000 л.; 3% ще се взима само за частъта отъ 40.000 до 100.000 л. и т. н.

Председателъ: Които приематъ докладваната втора графа къмъ таблицата въ § 1 и измѣнението на нумерацията на останалитъ графи, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за данѣка отъ имоти, придобивани по безвъзмезденъ начинъ, заедно съ приетитъ поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 77)

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля да се разгледа точка 12 отъ дневния редъ.

Председателъ: Г. министъръ-председателътъ предлага да се пристѣпи къмъ разглеждане на точка 12 отъ дневния редъ — второ четене на законопроекта за измѣнение на точка пета на чл. 88 отъ закона за градскитъ общини и чл. 67 отъ закона за селскитъ общини.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Комисията по Министерството на вътрешните работи въ заседанието си отъ 9 того прие почти безъ изменение, съ едни много малки редакционни поправки законопроекта за изменение на точка 5 на чл. 88 отъ закона за градските общини и на чл. 67 отъ закона за селските общини, който сега ще ви докладвамъ на второ четене. (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за изменение на т. т. 5 и 25 на чл. 88 отъ закона за градските общини и т. т. 5 и 25 на чл. 67 отъ закона за селските общини.“

Председателътъ: Има думата народниятъ представител г. Христо Стояновъ.

Х. Стояновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Законопроектътъ, който ни се чете сега, е нагледъ дребенъ законопроектъ, обаче е законопроектъ, който ще влоши извънредно много положението на редица общини — и градски, и селски. Всѣки знае какво окаяно е положението на общинитъ, окаяно положение, което не е отъ месецъ-два, не е отъ година-две, а датира отъ 10 и повече години; едно положение, при което рждетъ на общинаритъ сж свързани даже тогава, когато иматъ най-чисти намбрения по отношение благоустройството на града, и тогава, когато всички тѣхни мѣроприятия сж мѣроприятия, които иматъ предъ видъ само добри намбрения и благоустройствени цели, творчески задачи на общината.

Всички общини — и градски, и селски — отъ години насамъ, а особено въ последнитъ години, правятъ енергически усилия предъ съответнитъ фактори да могатъ да извоюватъ, ако не едно значително, поне едно сравнително подобрене на своитъ финансии, та на базата на тия подобри финансии да могатъ да проявятъ благоустройство, творчество. Отъ години насамъ тѣ живѣха съ надеждата, че презъ Камарата ще мине новъ законопроектъ за общинитъ, въ който ще бждатъ предвидени сигурни доходи за общинитъ, възъ основа на който да насочатъ своята творческа и благоустройствена дейностъ. Останаха, обаче, излггани: законопроектътъ за общинитъ не можѣ да мине презъ тази сесия на Камарата; тѣ оставатъ само съ своето очакване въ това отношение. Тѣ останаха излггани въ очакването си, че ще могатъ да стабилизиратъ до нѣкъде, поне сравнително, тѣхнитъ финансии, та по тоя начинъ да могатъ да проявятъ творчество. И, докато тѣ живѣха и живѣятъ още съ надеждата, че тая Камара все пакъ ще направи нѣщо за подобрене финанситъ на общинитъ, сега изведнѣжъ се изпрѣчваме предъ промѣнитъ, които се прочетоха отъ нашия докладчикъ, промѣни, казахъ вече, нагледъ дребни, но промѣни, които ще внесатъ, за известни общини, пълно разстройство въ финанситъ имъ, за други общини — значително голямо разстройство и само за една група общини, тия промѣни ще бждатъ безразлични. За Камарата, обаче, не е безъ значение финансовото разстройство, което се настѣпи за общини като Ломъ, Видинъ, Горна-Орѣховица, Тръмбешъ, Две-Могили и т. н. Управитѣ на всички тѣзи общини, особено на ония отъ тѣхъ, които сж засегнати отъ промѣнитъ, водятъ енергична борба — и съ основание — и въ печата и по частни пѣтици, въ посока да се отложи разглеждането на законопроекта за наесенъ. Всички тѣзи общини вече сж си изработили бюджетитъ възъ основа на сега съществуващитъ законоположения, опредѣлили сж си съобразно тѣхъ приходитъ, на които могатъ да разчитатъ, и сега изведнѣжъ съ този законопроектъ ние идваме да ги лишимъ отъ тѣзи приходи, на които тѣ сж разчитали. Естествено, общинитъ ще се явятъ въ положение да не могатъ да реализиратъ своитъ бюджети и да разстроятъ своитъ финансии.

Ломската община, напр., очаква отъ кринина да постѣпѣтъ 1.700.000 л., при единъ бюджетъ отъ 10.000.000 л. Значи, отъ постѣпленията отъ кринина и кантарина тя очаква 1/6 или 1/7 отъ своя бюджетъ. Изведнѣжъ сега, безъ всѣкаво предупреждение, ние лишаваме тая община отъ единъ голямъ за нея приходенъ източникъ, който не може да се замѣни съ нови ресурси, тъй като сега сме на срѣдата на годината и тя не може да попълни този недоимѣкъ, който се явява за нея. Естествено, това ще внесе едно пълно разстройство въ живота на тая община изобщо и по-частно — въ нейния финансовъ животъ.

Сжщото може да се каже и за Видинъ. Видинъ очаква да постѣпѣтъ отъ кринина и кантарина 1.200.000 л. Сжщото е и за Бургазъ, сжщото е и за Горна-Орѣховица, сжщото е и за Варна, сжщото е и за Тръмбешъ.

Азъ бихъ могълъ да ви прочета известни пасажии отъ писма на кметове, относно решения на съвети, отъ които се вижда, че положението на редица общини — не малко, а много, и на общини не дребни, а общини, които играятъ значителна роля въ нашия общественъ животъ — става тежко и тѣ се явяватъ въ едно отчаяно положение.

Кметътъ на гр. Бургазъ, уважаемиятъ г. Каназирски, известенъ всѣкому, ето какво пише: (Чете) „Известно Ви е вече нашето становище по въпроса за таксата „кринина и кантарина“. Ние настояваме да се запази съществуващиятъ текстъ на чл. 88 пунктъ 5 и само съ една забележка да се изключатъ отъ облагане стокитъ, предназначени за износъ.“

„Всѣка друга промѣна ще предизвика наново и съвсемъ излишно пререкания, много отъ които вече сж безпредметни поради обясненията, дадени отъ решения на Върховния административенъ съдъ и шестгодишната практика по приложението на закона“.

Общинскиятъ съветъ на с. Полски Тръмбешъ, Търновско, между другото пише: (Чете) „Множеството лоши последици, които ще се породятъ за засегнатитъ общини, сж фактъ, върху който не може да се спори и отговорноститъ за които ще останатъ върху тѣзи, които си позволяятъ да вдигнатъ ръка за казания законопроектъ“. За насъ частно първата последица отъ него ще бжде затварянето на непълната смѣсена гимназия, която имаме и за която харчимъ бюджетни срѣдства около 200 хиляди лева.

„За другитъ, които ще последватъ следъ нея — а тѣ сж отъ благоустройственъ и общественно-здравенъ характеръ — ще се приказва по-после.“

Сжщото е и за Ломъ, и за Видинъ и т. н. — нѣмамъ време да ви чета надлежитѣ писма. Мога да ви прочета тукъ единъ пунктъ отъ протокола на Ломския общински съветъ, въ който се казва: (Чете) „Съветътъ единодушно реши: Алинея IV отъ пунктъ 5 на чл. 88 отъ закона за градските общини да си остане при старата редакция; останалитъ измѣнения, понеже иматъ корекционенъ и тълкувателенъ характеръ, сж отъ значение и трѣбва да бждатъ прокарани съ законъ, защото се изясняватъ нѣкои спорни въпроси, а отъ друга страна се създаватъ приходи на нѣкои общини, какъвто е случаятъ съ новата градска Пернишка община; апелира къмъ днесъ управляващитъ, които въ новия законопроектъ за самоуправителнитъ тѣла се стремятъ да стабилизиратъ съ редовни приходи всички общини въ страната, да не изпадатъ въ противоречие съ този времененъ законъ, щетитъ отъ който ще бждатъ много пакостни за общината, безъ особена полза за националното стопанство.“

Наистина, г. г. народни представители, този законопроектъ е една брънка отъ мѣрки и законоположения, които иматъ за задача да подпомогнатъ стопанското положение на страната и да се явятъ като срѣдство, инструментъ за борба съ острата криза, която вилнѣе въ страната. Въ тоя смисълъ ние не можемъ освенъ да се съгласимъ съ хубавата инициатива и не можемъ освенъ да кажемъ: бихме я гласували, но като се направятъ известни корекции, които сж необходимо нуждни за живота на редица наши общини.

Нека си остане стариятъ текстъ на закона; нека къмъ него се прибави само една забележка — че се освобождаватъ отъ кринина и кантарина стоки, предназначени за износъ. По този начинъ една голяма частъ отъ приходитъ на общинитъ ще си останатъ; заедно съ това, ние не лишаваме отъ конкурентноспособностъ стокитъ, които ще бждатъ предназначени за износъ.

Така че, законопроектътъ ще изпълнява една двойка задача: отъ една страна се явява като срѣдство за борба срещу кризата, която вилнѣе — понеже той увеличава конкурентноспособността на стокитъ, предназначени за износъ, а — отъ друга страна, не убива финанситъ, не убива мощта на общинитъ. Забележката, която ще поставимъ, ще увеличи конкурентноспособността на стокитъ — тая е аслж интимната мисълъ на законодателя — а стариятъ текстъ, който ще оставимъ, ще запази досегашнитъ финансии на общинитъ и ще имъ даде възможностъ поне до септемврий да реализиратъ своитъ бюджети тъй, както сж гласувани, както сж приети и както, вървамъ, сж нагодени за нуждитъ имъ — било на селскитъ, било на градскитъ общини.

Всѣка друга промѣна въ духа на законопроекта, както той ни се прочете отъ докладчика г. Теодоси Кънчевъ, смѣтамъ, че е една промѣна, която носи само излишни пре-

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 81.

рекания, носи само раздразнения, носи разстройство на голѣми наши обществени тѣла, на общини, които сѣ играли и играатъ важна роля въ нашия животъ. Тя ще бѣде една промѣна, отъ друга страна, която нѣма да донесе нищо сериозно за борбата ни срещу скѣпотията, за борбата ни срещу кризата, която съществува въ нашата страна. Нѣколкото месеца, съ които ще се отложи законопроектътъ — ако се реши да се отложи — нѣма по тоя пунктъ да допринесатъ за усиляване кризата, нѣма да докаратъ никакво особено разстройство. По тоя начинъ сѣ промѣната, която азъ предлагамъ тукъ, и за която най-настоятелно апелирамъ къмъ васъ да бѣде подкрепена, отъ една страна, ще запазимъ сегашното финансово състояние въ редицата общини, които ви цитирахъ, а, отъ друга страна, ще подпомогнемъ правителството въ неговата борба срещу кризата, която вилнѣе въ нашата страна.

Конкретно, моля, текстътъ на стария законъ да си остане, като къмъ него се прибави само една забележка — че се освобождаватъ отъ кринина и кантарина само стоки, предназначени за износъ. Възражава се: „Ще ставатъ спекули, ще ставатъ злоупотребления“. Специаленъ правилникъ ще уреди и тази материя, за да се премахне спекулата, да се премахнатъ злоупотребленията и да осигуримъ доходитъ на общинитъ тъй, както ние искаме — доходи тъй необходими за тѣхъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Желю Тончевъ.

Ж. Тончевъ (з. в): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Настоящиятъ законопроектъ за измѣнение на точка пета отъ чл. 88 на закона за градскитъ общини и на чл. 67 отъ закона за селскитъ общини се отнася за кринината и кантарината, която се събира отъ земледѣлското производство, което излиза на пазара. Чл. 60 отъ закона за стоковитъ борси казва: (Чете) „За посредничество борсата събира куртажъ, размѣрътъ на който се опредѣля въ правилника на борсата, а разпредѣлението му се извършва отъ общото събрание на борсовата корпорация при приемането бюджета на борсата и се утвърждава отъ министра на търговията, промишлеността и труда“.

Въз основа на тоя чл. 60 отъ закона за стоковитъ борси почти всички градски общини си иматъ отдѣлни правилници, които сѣ утвърдени отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда — респективно, отъ окръжнитъ управители. Азъ имамъ тукъ единъ такъвъ правилникъ на една градска община, въ чл. 14 на който се казва: Надзирателитъ на житнитъ тържища трѣбва да отговарятъ на следнитъ условия: да сѣ български подданици, да се ползватъ съ добро име, да сѣ честни, да иматъ най-малко 2-годишна практика, да преставятъ гаранция, и т. н.

Г. г. народни представители! Касае се за лицето, което контролира събирането на такситъ „кринина и кантарина“ върху зърнени храни, които се плащатъ отъ производителитъ. Лицето, което е поставено въ стоковитъ борси да защитава ужъ интереситъ на производителитъ, преди всичко на земледѣлцитъ, на стопанитъ, е въ сжщностъ лице отъ самото търговско съсловие. Знаемъ на практика какво става. Макаръ че тамъ има чиновникъ на стоковата борса, търговцитъ житари, съгласно правилника, дежурятъ на стоковата борса — защото тѣ образуватъ борсовата корпорация — назначаватъ измежду себе си единъ търговецъ-житаръ, който дежури на борсата и, естествено, че тоя търговецъ-житаръ никога не ще тегли въ полза на производителитъ. Често пѣти чувате, че тамъ ставатъ голѣми разпри.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това не се отнася до законопроекта. Това се отнася до закона за стоковитъ борси и до правилницитъ за приложението му.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Този му говоръ е като въведение.

Ж. Тончевъ (з. в): Често пѣти се явява разлика въ теглото на хранитъ. Производителитъ казва, че е повече, търговецътъ казва, че е по-малко, и избива въ спорове. Затуй именно г. министърътъ на финанситъ трѣбва да си вземе бележка, въ стоковитъ борси да постави непременно човѣкъ стопанинъ, производителъ, а не търговецъ-житаръ, за да бждатъ защитени по-добре интереситъ на производителитъ.

Специално по въпроса за кринината и кантарината. Споредъ сегашното измѣнение на т. 5 отъ чл. 88 отъ закона за градскитъ общини — втората алинея — за 50 кгр.

ще се взима 1 л., и за по-малко отъ 50 килограма ще се взима пакъ левъ. При това положение, представете си, че единъ производителъ закарва на борсата само една торба жито отъ 80 килограма. Споредъ сегашното измѣнение той ще трѣбва да плати 2 л. Той ще продава своето жито по днешнитъ пазарни цени и ще трѣбва да плаща 2 л. А освенъ това, съгласно чл. 60 отъ закона за стоковитъ борси, ще се събира куртажъ. Какво значи това? То значи, че отъ всѣка торба ще се взема по 1 килограмъ храна. Тоя килограмъ струва срѣдно, по днешнитъ пазарни цени, 5 — 5.50 л. Значи, всичко отъ тия 80 килограма жито ще му взематъ 7.50 л. А това е твърде тежко за производителъ.

После, другъ въпросъ. Съгласно чл. 60 отъ закона за стоковитъ борси, всѣки единъ производителъ, който кара една кола съ зърнени храни на пазара, за да я продава, трѣбва да дава на всѣка кола по една кофа храна. Азъ разбирамъ това, но, ако напр., тая стока бѣше сбирщина — кръкъ-хамбаръ както го наричатъ; тогава може да се взематъ отъ всѣка кола по кофа. Но да се взема по кофа на една кола жито, която кара производителитъ — това е една голѣма тежестъ върху производството. Тия две голѣми тежести твърде много влияятъ за обезценение производството.

Когато всички казваме, че земледѣлието е основата на нашата държава, естествено е, че ще трѣбва да се прокаратъ редъ мѣроприятия въ тая областъ, още повече днесъ, когато виждаме всѣки день на пазара една тенденция за намаление въ ценитъ на зърненитъ храни и когато въ нѣкой страни данѣцитъ — поземелнитъ и други — се намаляватъ. У насъ не се прави нищо по-сжществено въ това отношение — за облекчение положението на данѣкоплатѣцитъ, производителитъ да плащатъ по-малко данѣци.

Г. г. народни представители! Спомнете си, че презъ 1919 г. бѣше приетъ законътъ за държавния консорциумъ. Споредъ тоя законъ се вземаше 25% отъ стойността на изнесеното жито за фонда „Постройка на елеватори и силози“. Отъ тия 25% се реализира една печалба приблизително отъ 200 милиона лева. Презъ 1920 г. тоя държавенъ консорциумъ се превърна съ законъ въ кооперативенъ консорциумъ. Отъ 1 августъ 1919 г. до 1 септемврий 1920 г., до замѣняването на държавния консорциумъ съ кооперативенъ консорциумъ и прокарването на свободната търговия, е събрана за фонда „постройка на елеватори и силози“ една сума отъ около 40—50 милиона лева. Значи, всичко сѣ се събрали около 200—250 милиона лева. Презъ м. мартъ 1923 г. се поиска сѣ законодателно предложение, одобрено въ последствие, тия 25% да се върнатъ на производителитъ чрезъ кооперациитъ. Този законъ и до днесъ не е отмѣненъ, но и не е приведенъ въ изпълнение. Тия суми сѣ останали въ Земледѣлската банка и днесъ този фондъ „Постройка на елеватори и силози“ е обявенъ за капиталъ на Земледѣлската банка. Естествено е, че това сѣ срѣдства на производителитъ.

Трѣбва да изтъкна какъ сѣ компрометира нашето производство на външния пазаръ. Азъ съмъ ималъ случай да гледамъ нашитъ мелничари, особено тия въ небетчийски мелници, когато пречистватъ житото за мелене на брашно, да вадятъ така наречения кърмѣлъкъ, примѣситъ. Тия последнитъ се закупуватъ отъ търговцитъ житари и при износа на нашето жито на външния пазаръ смѣсватъ този кърмѣлъкъ, тѣзи примѣси съ житото — сѣ целъ за спекулация — и по такъвъ начинъ нашето жито става недобрскачествено и пазарътъ му се губи. Ние трѣбва да вземемъ мѣрки да не става това. Но за това е необходимо, както каза и г. министъръ-председателитъ, да се направятъ елеватори и силози. Азъ смѣтамъ, че това трѣбва да стане колкото се може по-скоро, защото нуждата е голѣма, въпиюща. За тази целъ могатъ да се използватъ тѣзи 250 милиона лева, които сѣ пари на производителитъ и които се опредѣлиха за капиталъ на Земледѣлската банка, още повече, когато всички признаваме, че нашето земледѣлско стопанство, особено въ настоящия моментъ, е въ тежко положение и когато ежедневно има една тенденция на спадане въ ценитъ на зърненитъ произведения.

Преди нѣколко дена бѣхъ въ Бургазъ и слушахъ да се говори за мелницата на хаджи Петровъ, отъ която сѣ изнесени нѣколко тона брашно отъ сръбско жито. Обаче когато е било изнесено на външния пазаръ, понеже нѣма качеството на българското брашно, не дава по-голѣмъ рандеманъ, по-голѣмъ процентъ хлѣбъ, не се сочи добре и т. н., брашното е било повърнато. Това е единъ фактъ, който показва, че и по този начинъ сѣ компрометира пазарътъ на нашето производство. Значи, при наличността на доброкачествено мѣстно жито за производство на брашна, сѣ вноса на чуждо жито, ние компрометираме пазара на

нашите брашна. Освен това, както казахъ и по-рано, това става и съ примѣситѣ, които се слагатъ въ нашето жито.

Ето защо азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че не трѣбва да си правимъ илюзии и да не се приказва само, че се прави нѣщо за земеделското стопанство. Искатъ се по-радикални мѣрки и да направимъ всичко възможно, което е необходимо, за да излѣземъ на външния пазаръ по-конкурентноспособни. Вие виждате, че въ всички страни се прави много нѣщо по отношение на производството. Вие виждате, че тамъ се намаляватъ даже и такситѣ по превода, съ цель да се конкурира нашето производство. Ние въ замѣна на това ще трѣбва да подобримъ нашето производство, защото всички знаете, че когато имаме по-добро производство, ще имаме по-голямъ износъ, по-добъръ търговски балансъ, повече приходи за държавата и т. н.

Ето защо азъ се ползувамъ отъ случая да напомня да се направи всичко възможно за построяването на тия елеватори и силизи, които сѣ толкова необходими за нашето народно и земеделско стопанство. Подобри ли се земеделското стопанство, подобри ли се качеството на нашия износъ, станатъ ли нашите жита конкурентноспособни на външния пазаръ, естествено е, че ще се подобри и нашиятъ търговски балансъ, ще се увеличатъ и приходитѣ на държавата.

Съ тия нѣколко думи азъ свършвамъ, като моля г. г. народнитѣ представители и правителството да иматъ всичко това предъ видъ, за да се направи нѣщо по-радикално за нашето производство.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Направете конкретно предложение.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ние всички възлагаме голѣми надежди на нашите общини, на нашите самоуправителни тѣла. Ние смѣтаме, че централната власть ще трѣбва да се грижи за общитѣ въпроси на държавното управление, а общинитѣ, било градски, било селски, да поематъ на плещитѣ си по-големитѣ въпроси за стопанското повдигане, за благоустрояването, за санитарното подобрене и т. н. Всичко това е съобразно и съ духа на нашата конституция. Възлагатъ се голѣми надежди на управлението на общинитѣ, но безспорно е, че общинитѣ не биха могли нищо да направятъ, ако не имъ се осигурятъ срѣдства, доходи. Нашите общини не разполагатъ съ приходи отъ свои частни имоти, за да могатъ да осигурятъ разходитѣ си, които тѣ вършатъ често пъти за голѣма обществена полза. Тия разходи тѣ правятъ съ онѣзи доходи, които имъ сѣ установени отъ законитѣ. Но единъ отъ тия доходи се унищожава съ тоя законопроектъ.

Г. г. народни представители! Азъ нѣма да поддържамъ, че тия берии, които се събиратъ, трѣбва да продължаватъ да се събиратъ за дълго време. Азъ не смѣтамъ, че може да продължава това положение съ събирането на кринната и кантарината; то трѣбва да се премахне. Но, г. г. народни представители, то съществува по силата на единъ законъ. Той е създалъ на общинитѣ известни доходи, на които тѣ сѣ разчитали и разчитатъ, за да могатъ да посрѣщатъ насѣщитѣ си нужди. Ако премахнемъ този доходъ, ние сме длъжни едновременно съ това да имъ осигуримъ други приходи, за да не спънемъ живота на много наши общини.

Специално за града Видинъ, чието финансово положение е много тежко — това е известно и на г. министра на вътрешнитѣ работи — единъ градъ, който се бори сега и не може да събере срѣдства за най-насѣщитѣ си благоустройствени нужди, който не може да уреди своитѣ смѣтки съ Земледѣлската банка по единъ заемъ, направенъ неотдавна за благоустройствени цели, ще кажа, че този градъ съ премахването на тѣзи такси се поставя въ невъзможно положение. Да го лишите отъ 1.200.000—1.300.000 л. тогава, когато това е едно отъ най-големитѣ му приходни пера, за да може да посрещне нуждитѣ си, значи да спънете живота му. А ние не можемъ, г. г. народни представители, да се съгласимъ, че можемъ току-така да посѣгаме върху живота на нашитѣ общини. И, специално за гр. Видинъ, азъ ще спра вниманието на почитаемото правителство, че трѣбватъ малко повече грижи за този градъ. Г. г. народни представители! Живѣемъ въ едни времена, когато общественитѣ настроения сѣ отъ голѣмо значение и трѣбва да се държи смѣтка за това. Видинъ е поставенъ въ такава положение, че е нужно управлението да прояви явно малко повече грижи за

този градъ и за това население, за да почувствува то, че наистина Видинъ е неотемлима частъ на българската държава, която частъ понася всички тежести — по-големите тежести отъ много други части на българската държава — че Видинъ е една частъ отъ българската държава, въ която нашето управление спира и ще спира повече своето внимание и ще дава повече жертви, за да го издигне на онова положение, на което трѣбва да бжде поради географическото му положение.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че, ако ще трѣбва да се премахне тази берия, това ще трѣбва да се направи само тогава, когато ние ще можемъ да дадемъ възможност на общинитѣ да замѣнятъ доходитѣ си съ други доходи.

Азъ присѣстствувахъ въ комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи, когато се разглеждаше този законопроектъ — мене ми се струва съвмѣстно съ финансовата комисия се разглеждаше — и зная, че вмѣсто тия берии се поставятъ доходитѣ отъ данѣкъ-сгради — общинитѣ ще иматъ тия доходи. Тия доходи си съществуваха, когато общинитѣ правѣха своитѣ бюджети; тия доходи съществуваха същевременно съ беринитѣ, които сега премахваме. Общинитѣ се ангажираха съ разходи за своитѣ обществени нужди, които прѣко може да се задоволятъ и съ тѣзи доходи, които дава данѣкъ-сгради изобщо.

Така щото, създаването на този новъ данѣкъ не замѣсти въ бюджета на общинитѣ една празнота, която се откри съ премахването на беринитѣ, а дойде да отговори на едни нужди, които създаде новиятъ законъ за народното здраве. И така, ако сега този законопроектъ мине, ние ще имаме едно разстройване не само на Видинската община, на която азъ се спирамъ специално, защото е много засегната, но изобщо на общинитѣ. Азъ смѣтамъ, че ние съзнателно туй не бива да го направимъ, и ако ще трѣбва да мине законопроектътъ, въ никой случай той не бива да има сила и значение преди началото на следната бюджетна година, като се надѣвамъ, че дотогава ще има възможностъ управлението, което, г. г. народни представители, носи всичката отговорностъ за тия закони, които минаватъ при една такава атмосфера, като сегашната, да намѣри други приходи, други източници, които сѣ нуждни, за да може да се задоволятъ всички крещещи нужди на общинитѣ, нужди отъ общественъ интересъ, нужди, които сме имъ възлагали постоянно съ нови закони, защото считаме, че общината е онай клетка, която създава нашия държавенъ организъмъ, и затуй трѣбва да се грижимъ за нейната здравина, като ѝ осигуримъ срѣдства за животъ.

Ето защо, като поддържамъ предложението на г. Стояновъ, азъ правя предложение, щото приложението на закона така, както той ще се прокара, да има сила отъ 1 априлъ 1931 г.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Дрѣнски.

Д. Дрѣнски (д): Г. г. народни представители! Очевидно е, че този законопроектъ цели да фаворизира износа, затова въ основата си той съдържа едно измѣнение, което иска да освободи отъ кантарина и кринина по-скоро тия голѣми количества стоки, които се товарятъ на гаритѣ и пристанищата, предполагайки, че тия стоки се изнасятъ навън; отъ тѣхъ, следователно, по 2 стотинки на килограмъ, или по 2 л. на 100 кгр., кринина и кантарина, споредъ новото измѣнение, не трѣбва да се взема.

Азъ, г. г. народни представители, смѣтамъ, че не на гърба на общинитѣ би трѣбвало да се взематъ мѣрки, които целятъ да фаворизиратъ по-скоро едно деяние, което има широкъ общественъ, държавенъ характеръ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Само нѣколко общини ще бждатъ засегнати.

Д. Дрѣнски (д): И ако държавата действително намира, че трѣбва да се благоприятства износътъ, и ако трѣбва да се правятъ жертви, то тия жертви трѣбва да ги понася по-скоро държавниятъ бюджетъ, отколкото да ги понасятъ бюджетитѣ на градскитѣ и селскитѣ общини. Защото всичкитѣ разсѣждения, всичката мотивировка, която се изнесе отъ господата отъ тамъ (Сочи болшинството) и отъ тукъ (Сочи опозицията), действително иде да посочи, че се отегчаватъ бюджетитѣ на нашитѣ градски и селски общини на гърба на които лежатъ много задачи и на гърба на които ежедневно се трупатъ все нови и нови инициативи, съ които държавата се облекчава. Общинитѣ не биха могли да изпълнятъ нито културнитѣ, нито благоустройственитѣ,

ните другитѣ задачи, които иматъ да вършатъ, ако ежедневно на тѣхъ се трупатъ нови задължения, а отъ друга страна имъ се отнематъ срѣдствата, които сѣ необходими за осъществяването на тия задачи. Цитиратъ се имената на отдѣлни общини; нѣма нужда да се цитиратъ отдѣлни общини, защото всички общини въ това отношение сѣ сведени подъ единъ и сѣщъ знаменателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: А, не е вѣрно. Отъ 2560 общини само нѣколко общини ще бждатъ засегнати отъ тази разпоредба.

Р. Василевъ (д. сг): 65 общини.

Х. Стояновъ (д. сг): 65 общини, обаче общини, които не сѣ безъ значение за нашия животъ, г. министре.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ ще отговоря на всички въпроси.

Д. Дрънски (д): Кои общини се засѣгатъ? Засѣгатъ се Русе, Видинъ, Ломъ, Пловдивъ. И, понеже всѣки защитава своя градъ, азъ ще кажа за Пловдивъ. Пловдивъ има една гара, въ която товаренето на тютюнъ, на жита и на други предмети е доста голѣмо. Общината, имайки предъ видъ тази такса отъ кантарина и кринина, е предвидѣла въ бюджета си единъ приходъ отъ близо 1 милионъ лева.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: 500.000 л.

Д. Дрънски (д): Казвамъ близо 1 милионъ лева, не зная точната цифра.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: А като вземете отъ данѣкъ-сгради 2½ милиона лева?

Д. Дрънски (д): За гр. Пловдивъ, както и за други общини, които ще бждатъ отегчени съ това положение, което се създава, този законопроектъ, г-да, е, безспорно — да не кажа грѣшка — едно умишлено лишаване на общинитѣ отъ приходи, . . .

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Безспорно, умишлено.

Д. Дрънски (д): . . . нѣщо, което не бива да става. Вие не трѣбва да изпускате изъ предъ видъ тая мисль, която е много вѣрна, че въ България всички общини сѣ забатачени, сѣ дошли или сѣ въ положение да не могатъ да развиятъ каквато и да било дейностъ, че тая централизация, която се прави въ София, безспорно, отегчава много положението имъ. Вие нѣма да намѣрите никжде единъ градъ въ България благоустроенъ, снабденъ съ вода, канализиранъ, нито нѣкаква културна инициатива да може да прояви. Всичко това се дължи на факта, че общинитѣ сѣ обеднѣли. И ако при тая беднотия отидемъ да имъ отнемемъ още отъ доходитѣ, безспорно, тѣхното положение ще се влоши.

И азъ пакъ повтарямъ, че, ако държавата смѣта, че трѣбва да облекчи износа, тя има други начини да направи това, безъ да го туря на гърба на общинитѣ и по тези начини да ги осиромошава, като ги лишава отъ доходи. Не сѣ общинитѣ, които трѣбва всѣкога да понасятъ всички тежести за смѣтка на държавата, за облекчаване положението на държавата. И, отъ тази гледна точка, законопроектътъ не е целесъобразенъ и не може и не трѣбва да мине.

Вториятъ въпросъ, г-да, който се повдига, е въпросътъ за вече установенитѣ общински бюджети въ градоветѣ и селата, които този законопроектъ ще засегне. Предвидени сѣ приходи, и съответно съ тѣхъ сѣ предвидени разходи, за упражнението на бюджетитѣ, минали сѣ вече два месеца, голѣма частъ отъ тия разходи сѣ ангажирани и, ако общинитѣ бждатъ лишени по-нататѣкъ отъ този доходъ, тѣ не ще могатъ да реализиратъ ония разходи, които сѣ предвидѣли. Ето една несправедливостъ, която довежда до една пертурбация въ общинскитѣ бюджети, поради факта, че тия бюджети така, както сѣ предвидени, нѣма да може да се реализиратъ, поради отнемане тия доходи на общинитѣ. Това е една грѣшка, която ще се направи съ вотирането на този законопроектъ.

И отъ това гледище е права мисльта на г. Пждаревъ, който предлага, щото, ако това измѣнение мине, неговото приложение да стане следъ приключване на текущитѣ бюджети, сиречъ отъ 31 априлъ 1931 г. Тогава всѣка община ще може правилно, редовно съ огледъ на това лишаване отъ доходи, да уреди своя бюджетъ.

Г. г. народни представители! Това е по-скоро обществена страна на въпроса. Но азъ искамъ тукъ да повдигна единъ другъ въпросъ, който засѣга частни отношения на хора съ общинитѣ, кждето този доходъ се отнема. Касае се за арендаторитѣ. Въ законопроекта азъ не виждамъ какъ ще се уредятъ материалнитѣ отношения между арендатора, който е вземалъ кринината и кантарината съ огледъ на стария законъ, който е далъ една глобална крупна сума на общината, и който отъ днесъ нататѣкъ не може да събира кринината и кантарината поради факта, че този законопроектъ ще мине. Трѣбва да знаемъ, че въ общитѣ поемни условия, по които арендаторътъ третира въпроса за откупването на кринината и кантарината, има клауза, по която общинитѣ не признаватъ никакви намаления на арендата, даже когато доходътъ е намаленъ или отмѣненъ изцѣло по законодателенъ редъ.

При това положение, безспорно, общинитѣ, като видятъ това намаление на арендата, ще държатъ на дохода, който сѣ контрoктували да получатъ отъ арендаторитѣ. Въ края на краищата арендаторитѣ, поради безпомощностъ при тѣзи поемни условия, ще се намѣрятъ въ трудно положение и ще останатъ да избиратъ едно отъ дветѣ: или да прекратятъ по-нататѣшната аренда, и, следователно, да се смѣтне, че сѣ нарушили договоритѣ и да изгубятъ залозитѣ, които сѣ дали по силата на едно законоположение, или пъкъ да продължатъ да понасятъ загуби поради туй, че ще плащатъ арендната стойностъ, безъ да събиратъ доходъ.

Този въпросъ, г. г. народни представители, не е уреденъ съ законопроекта. И азъ смѣтамъ, че той — колкото и да не щете Народното събрание да се занимава съ частни интереси — все пакъ е единъ въпросъ, който заслужава всичкото внимание, защото много арендатори ще дойдатъ неминимо до алтернативата: или да загубятъ, по силата на една заповѣдъ отъ Народното събрание залога, който сѣ дали или да продължаватъ съ голѣми загуби да събиратъ тази аренда.

Ето защо азъ моля — и смѣтамъ, че то е най-благоприятното и най-правилното разрешение — тоя законопроектъ да се вотира съ една бележка въ смисълъ: да влѣзе въ сила отъ 1 априлъ 1931 г.

Това е моето предложение, което права.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Коста Томовъ.

К. Томовъ (з): Г. г. народни представители! Предлаганиятъ законопроектъ, въпрѣки неговото кратко съдържание, буди доста важни въпроси, върху които Народното събрание трѣбва да се спре, и да се спре не съ огледъ на локалнитѣ интереси на тази или онази община, но съ огледъ на неговото общо значение за нашето стопанско развитие и главно съ огледъ на онова, което трѣбва да привлѣче вниманието не само на правителството, не само на Парламента, но и на цѣлия български народъ.

Преди два дена ние гласувахме единъ законъ, съ който наложихме доста голѣмо мито на онѣзи зърнени храни, които ще се внасятъ у насъ, съ целъ да можемъ да улеснимъ българското земледѣлско производство, да не бжде то конкурирано вътре въ нашата страна и, отъ друга страна, да можемъ да направимъ износъ навънъ, което е една отъ главнитѣ задачи на нашата стопанска политика.

Предлаганиятъ законопроектъ има сѣщото значение, т. е. да се облекчатъ известни финансови тежести върху нашето земледѣлско производство, за да може то по-конкурентно способно да излѣзе на международния пазаръ и по този начинъ дафицитътъ, който виждаме въ нашия търговски балансъ, да бжде, ако не съвсемъ премахнатъ, поне до минимумъ намаленъ. И азъ смѣтамъ, че не само съ туй законодателно предложение, което се прави сега, но, при наличността на една добра реколта, която, изглежда, тази година ще имаме, ако правителството не съсрѣдоточи своето внимание върху начинитѣ, върху срѣдствата, съ които да се поевтини нашето земледѣлско производство, азъ съмъ песимистъ и мисля, че и при тази реколта ние наесенъ ще замръкнемъ въ една криза, каквато имаме днесъ. Може би земледѣлскитѣ произведения да отидатъ въ хамбара на селския стопанинъ, но, ако не сме улеснили тѣхния износъ, тѣхния пазаръ, тѣ ще стоятъ въ хамбара, ще бждатъ на много ниска цена и очакванитѣ резултати нѣма да постигнемъ.

Влизамъ и въ положението на онѣзи общини, които до голѣма степенъ базиратъ своитѣ бюджети върху това приходно перо, наречено кринина и кантарина. Но, г. г. народни представители, когато говоримъ за културнитѣ нужди на общинитѣ, които никой не отрича, и които, особено въ днешно време сѣ така всестранно развити и въ

много отношения се налага тѣ да бждатъ удовлетворени, смѣтамъ, че дошло е време, когато общинитѣ ще трѣбва да правятъ икономии, за да имъ останатъ срѣдства за тѣхното културно развитие, а не да търсятъ срѣдства само отъ установенитѣ досега данѣци, и макаръ да виждатъ въ тѣхъ прѣчка за развитието на други по-голѣми народно-стопански интереси да ги пазятъ само за туй, защото сж съществували досега. Когато говорѣхъ тукъ по бюджетопроекта на държавата, азъ ви изнесохъ една статистика, отъ която се вижда, че приходитѣ, които събиратъ градскитѣ общини, възлизатъ надъ 2 милиарда лева.

Р. Василевъ (д. сг): Всички общини въ България, заедно съ окръжитѣ, събиратъ 1.600.000.000 л. Гласувани сж 2.250.000.000 л., а се събиратъ 1.500.000.000—1.600.000.000 л.

К. Томовъ (з): Окржитѣ отдѣлно гласуватъ 760 милиона лева.

Р. Василевъ (д. сг): Мога да Ви кажа точно колко гласуватъ.

К. Томовъ (з): Отъ тѣзи срѣдства — азъ изнесохъ даннитѣ на Върховната смѣтна палата, изчисленията не ж мои — тѣ даватъ 30—40% за заплати, а само 8—12% даватъ за благоустройство и за културни и стопански нужди, за които ние плачемъ тукъ. И ако ние искаме да запазимъ приходитѣ на известни общини, . . .

Р. Василевъ (д. сг): Позволете, г. Томовъ. Окржитѣ, 93 градски общини и 2530 селски общини сж предвидѣли 2.749.000.000 л., а сж събрали 1.749.000.000 л.

К. Томовъ (з): И азъ имамъ цифритѣ и ги четохъ.

Р. Василевъ (д. сг): Така че, общо окржитѣ, градскитѣ и селскитѣ общини толкова предвиждатъ и толкова реализиратъ.

К. Томовъ (з): Но важното е, че отъ тѣзи приходи, дори въ този размѣръ, който Вие казвате, окржитѣ и общинитѣ даватъ 30 и 40% за заплати, за непроизводителни цели, а само 8—12% даватъ за голѣмитѣ културни нужди, за хигиена, за благоустройство и пр., и пр.

Предъ тази голѣма задача, която предстои на нашия Парламентъ, на правителството, а бихъ казалъ и на българския народъ — да се поевтини земледѣлското производство, да се направи то конкурентноспособно на външния пазаръ, за да може то да бжде изнесено отъ една страна, отъ друга страна да бждатъ подпомогнати самитѣ производители да продаватъ своитѣ произведения и отъ трета страна да се помогне и на самата държава да балансира своя търговски балансъ — при тази задача, трѣбва да видимъ дали общинитѣ не биха могли да направятъ облекчения въ друго отношение, но да се облекчи земледѣлското производство, за да бжде то конкурентноспособно на пазара. Нали на общинитѣ сме позволили да събиратъ данѣкъ-сгради? Ето едно доходно перо, съ което могатъ да компенсиратъ това, което имъ се отнема сега. Но, когато нѣма вътрешна търговия, когато положението идва дотамъ, че стоката стои въ хамбара на производителя и, следователно, и безъ туй нѣма да му взематъ кринина и кантарина, положението ще бжде още по-печално.

Следователно, азъ съмъ за принципа на закона, да се облекчи земледѣлското зърнено производство, за да може то да добие едно улеснение на пазара.

Другъ въпросъ, който се повдигна отъ преждеговорившитѣ, който сжщо така е сериозенъ, той е: какъ ще бждатъ уредени отношенията между общинитѣ и наемателитѣ на кантарината и кринината. Утре-другиденъ ще се занимаемъ съ единъ другъ въпросъ, съ който справедливостта налага да се занимаемъ и да го решимъ въ положителенъ смисълъ — въпроса за претенцитѣ на наемателитѣ на фондовитѣ земи. Тѣ сж наели тѣзи земи преди 1, 2 години, когато зърненитѣ храни бѣха скѣпи, когато струваше 100 л. кофа царевица, а сега струва 20—30 л.

Р. Василевъ (д. сг): Това е временна конюнктурa. Ще видимъ по-нататѣкъ какво ще бжде. Не може така бързо да се реши въпросътъ. Това е единъ много важенъ въпросъ.

К. Томовъ (з): И азъ казвамъ, че е важенъ и ще трѣбва да го обсъдимъ.

По принципъ и азъ съмъ за това облекчение, което законопроектьтъ предвижда. Комисията е направила добре, дето е квалифицирала на разряди облога на платоветѣ. По

сегашния законъ се взема на метъръ, безъ разлика каква е стойността на плата, а комисията е опредѣлила таксата по стойността на плата — колкото е по-скѣпъ единъ платъ, повече да плати, като максимумътъ 1 л. на метъръ е за платъ, който струва 500 л. метърътъ. Намирамъ, че това измѣнение, което е направила комисията, е справедливо и трѣбва да се прокара въ закона. Съ приемането на това измѣнение шаяцитѣ и платоветѣ, които сж отъ по-широко употребление, ще се облагатъ по-малко.

Колкото за приходитѣ на общинитѣ, азъ смѣтамъ, че по този въпросъ ще трѣбва да се помисли сериозно, когато се внесе законопроектьтъ за измѣнение на закона за градскитѣ и за селскитѣ общини. Че общинитѣ сж въ батакъ — това е безспорно. Че трѣбва да се стабилизира преди всичко общинитѣ, за да имаме стабилизация на държавата — и това е безспорно. Но това трѣбва да стане съ измѣнение на специалния законъ. А съ този законопроектъ, който разглеждаме, се цели улесняването на износа, върху който възлагаеме главно надеждата си да излѣземъ отъ днешното тежко стопанско положение.

Х. Стояновъ (д. сг): Моето предложение не противоречи на Вашето искане. Моето предложение е да се освободятъ отъ кринина и кантарина онѣзи храни, които сж предназначени за износъ.

К. Томовъ (з): Не можемъ да разберемъ кои сж за износъ, кои не сж.

Х. Стояновъ (д. сг): Като искаме, можемъ. Всичко е въ ржцетѣ ни.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Добри Даскаловъ.

Д. Даскаловъ (з. в): Г. г. народни представители! Съ настоящия законопроектъ се правятъ измѣнения въ закона за градскитѣ общини и въ закона за селскитѣ общини. Ние виждаме, че почитаемото правителство прави голѣми усилия да подобри земледѣлското производство, да модернизира замледѣлското стопанство, за да може да даде максимумъ произведения, които биха могли да улеснятъ до голѣма степенъ земледѣлца производителъ. Правятъ се всички усилия, за да модернизира стопанството си земледѣлецътъ, за да може да произведе повече, а отъ друга страна на земледѣлца не се правятъ нуждитѣ улеснения, нуждитѣ поощрения. Правятъ се поощрения на занаятитѣ, правятъ се поощрения на индустрията. Индустриалцитѣ превозватъ стокитѣ си по желѣзницитѣ съ 35% намаление; ползуватъ се и отъ другитѣ облиги по закона. По такъвъ начинъ индустриалецътъ, който често пжти е изложенъ на голѣми рискове, може съ улесненията и привилегиитѣ, които му се даватъ, да навакса онѣзи загуби, които ще претърпи. Вмѣсто да се поощряватъ, вмѣсто да се дадатъ известни привилегии на земледѣлцитѣ, виждаме съ всички законопроекти, които се внасятъ и гласуватъ тукъ, на тѣхъ да се трупатъ тежести, да не се правятъ никакви облекчения.

Съ настоящия законопроектъ се отмѣня алинея четвърта на точка 5 на чл. 86 на закона за градскитѣ общини, която гласи: „Кантарина и кринина се взема отъ всички стоки, които се продаватъ на панаиритѣ, пазаритѣ, сергитѣ, а така сжщо и на гаритѣ и пристанищата, гдето се товарятъ за първи пжтъ на голѣми количества“. Тия стоки съ настоящия законопроектъ се освобождаватъ отъ кринина. Тази четвърта алинея се измѣня съ законопроекта така: „Кантарина и кринина се събира върху стоки само при всѣка покупко-продажба, станала въ размѣри, предвидени въ втората алинея, и ако се сключва на панаири, пазари или сергии“. Алинея втора отъ действащия законъ гласи: „Тия такси се събиратъ при всѣка покупко-продажба на тегло (кантарина) на всѣки 50 кгр. и отъ 50 кгр. нагоре 1 л.

Земледѣлското население се обира и въ стокитѣ борси. Тукъ отъ васъ има земледѣлци, които сж продавали зърнени храни на борситѣ и знаятъ, че тамъ взематъ на двоенъ декалитъръ по 1 л., а сжщо и 1 кутия мостра, която събира 2 и половина килограма.

Р. Василевъ (д. сг): Повече отъ 1 кгр. на кола нѣматъ право да взематъ. За мостритѣ искате да кажете, нали?

Д. Даскаловъ (з. в): Да, за мостритѣ. Понѣкога взематъ и по две кутии. Често пжти земледѣлецътъ производителъ доброволно спазява стоката си съ нѣкой купувачъ, който има нужда отъ жито за семе, безъ да я изкарва на борсата, обаче отива борсовиятъ агентъ и освенъ

гдето събира по 1 кутия за мостра, но събира и по 1 л. за крия. Къде е справедливостта и има ли логика, когато стоката не е продадена на борсата? Ако градските общини правят известни разходи за издържане на борситъ, ако градските общини сж натоварени да поддържатъ персоналъ, който да почиства града, то селянитъ, които си продаватъ хранитъ, оставятъ поне половината отъ паритъ въ града, а често тѣти оставятъ и всичкитъ пари въ града. Несправедливо е да се взематъ отъ борситъ такива такси отъ производителя, който тъне въ мизерия, особено днесъ при тая криза. Неговиятъ трудъ, подъ отвореното небе, не може да се оцени, неговиятъ трудъ често пѣти остава невъзнаграденъ. Преди да тури реколтата въ хамбара, той не е сигуренъ за своя доходъ.

Ето защо, г. г. народни представители, съзнавайки тежкото положение на земледѣлца производителъ, който храни цѣлата страна, и като имаме предъ видъ, че България е предимно земледѣлска страна и че трѣбва да се подобри и поощри земледѣлското производство, ние ще трѣбва да го освободимъ отъ тия малки такси, кринина и кантарина, които за него сж голѣми.

И затуй азъ ви моля да се съгласите, въ чл. 88, точка пета, алинея втора, кринината да се премахне съвършено. Азъ моля г. министъръ-председателя да се съгласи.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ ще обясня въпроса.

Д. Даскаловъ (з. в): Съ туй, действително, наредъ съ грижите ви за модернизирането на земедѣлието, наредъ съ всички други грижи, които полагате за земедѣлцитъ, ще направите и едно малко подобрене, съ което ще направите голѣмо улеснение на селското население.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л): Г-да! Азъ съмъ сжщо за премахането на кринината и кантарината. Това измѣнение, което се прави на алинея II, а именно да се премахне кринината и кантарината само отъ гаритъ и пристанищата, споредъ мене, е безпредметно. Асж отъ гаритъ и пристанищата нищо не се събира. Кринината се събира отъ населението. Търговецътъ представя удостоверение отъ наемателя или отъ общината, че е платено единъ пѣтъ, и по-нататкъ не му се взема нито на гаритъ, нито на пристанищата.

Затова, азъ смѣтамъ, че алинея II съвършено трѣбва да се премахне.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Като ме изслушате, г. Куртевъ, ще ме разберете, че резултатътъ ще бжде не далечъ отъ това, кото говорите.

И. Куртевъ (нац. л): Ако остане да се събира кринината и кантарината по панаиритъ и по пазаритъ, тя трѣбва да се събира само тогава, когато продавачътъ пожелае да се ползува отъ общинскитъ крини и кантари. Това трѣбва да се изясни.

По отношение ликвидацията на сключенитъ контракти съ наемателитъ. Има контракти, сключени за нѣколко години. Така, напр., миналата година има сключени контракти за три години. Въ нашия край има такива случаи. Настоящата година кринината почти не даде нищо тамъ. Тѣ разчитатъ сигурно въ бждеще да наваксатъ загубеното. Това трѣбва да бжде изяснено въ закона какъ ще стане.

Следъ тѣзи бележки, азъ моля г. министра да даде нужнитъ освѣтления, за да бждемъ наясно.

Председателъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Този малкъ законопроектъ, както видѣхте, стана причина да се засегнатъ много въпроси. Г. Тончевъ ни припомни за сжществуването на закона за стоковитъ борси и за правото на стоковитъ борси да взематъ мостри. Въ случая той преувеличи и направи една смѣтка, която действително би изумила всѣкого отъ насъ. Напр., той каза, че на 70 кгр. по този редъ щѣло да се вземе 2 кгр. ли, що ли, на борсата за мостра, което, естествено, е едно голѣмо отегчение. Това не е така. На една кола се взема 1 кгр.

Ж. Тончевъ (з. в): Откара човѣкътъ на борсата само една торба, 5 кофи.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ не зная кои сж тѣзи продавачи, които ще откаратъ само една торба на борсата.

Д. Даскаловъ (з. в): Има много такива, г. министре.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля Ви се. — Обичамъ да вѣрвамъ, че такива случаи почти не сжществува. Да не се шегуваме съ голѣми въпроси. Пъкъ, най-сетне, каквото има да се урежда въ това отношение, то е въпросъ на съвсемъ другъ законъ.

Второ. Г. Тончевъ спомена сжщо за нуждата отъ елеватори и за сумата, събрана за елеваторитъ по закона за консорциумъ и отпосле за кооперативния консорциумъ и т. н. Вѣрно е, че се събра една такава сума отъ около 200 милиона лева. Обаче, следъ всички проучвания, следъ всички опити, които станаха, било при управленията на Демократическия съговоръ, било по-рано, се видѣ, че не можемъ веднага да пристѣпимъ съ голѣми разходи къмъ постройката на елеватори по много причини. Отъ друга страна, трѣбваше да се увеличи капиталътъ на Земедѣлската банка, понеже бѣше окончателно разнебитенъ — отъ приблизително 90 милиона златни лева, заедно съ всички други имущества, той се обърна на стотина милиона книжни лева; значи, намалъ 27—30 пѣти. Нѣмаше друго, освенъ да прибавимъ тѣзи 200 милиона лева, събрани за елеватори, къмъ капитала на Земедѣлската банка. Днесъ тѣзи пари сж капиталъ на Земедѣлската банка, и сега тѣ надминаватъ сумата 500 милиона лева. Едновременно съ това, обаче, Земедѣлската банка нареди единъ фондъ, който сега е порастналъ на десетина милиона лева и чрезъ който тя смѣта постепенно да строи елеватори.

Ж. Тончевъ (з. в): Значи, додето се набавятъ тия срѣдства, дълго време ще очакваме елеватори.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ ви обяснявамъ, какъ стои въпросътъ. Ако вземемъ да сложимъ на разглеждане въпроса за елеваторитъ, то тогава можемъ да направимъ и единъ заемъ, чрезъ който да задължимъ банката за онова, което е взела, и да строимъ елеватори. Но не е тамъ въпросътъ; въпросътъ е въ проучването на самия въпросъ за елеваторитъ. Азъ имахъ честта и презъ време на вашето управление, г. Тончевъ, да бжда запитванъ по тѣзи въпроси, и по-после, когато се сложи на изучаване въпросътъ, видѣ се, че има много системи, че се изискватъ много разходи и се дойде до заключение, че ще трѣбва да се обмисли много добре тази работа. Ще дойде день — не е далечъ — когато и този въпросъ ще се сложи за разрешение.

Ж. Тончевъ (з. в): 20 години вече чакаме.

А. Пиронковъ (д. сг): Млъкни де! Защо вие не го решихте?

С. Савовъ (д. сг): Нали ти казватъ, че не е проученъ въпросътъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: За него е лесно: той го е проучилъ — да задължимъ държавата съ 700 милиона или съ 1 милиардъ лева, безъ да знаемъ какъ ще функционира тази работа!

Та, този въпросъ не е изоставенъ, но се проучва и ще му дойде редътъ. Моето разбиране е, че ако още днесъ прибѣгнемъ къмъ постройката на елеватори, нѣма да бжде разумно.

Ж. Тончевъ (з. в): Поне единъ да се построи, г. министре.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ ви казвамъ, че Земедѣлската банка има вече фондъ отъ 10 милиона лева за тази целъ, и ако е за единъ елеваторъ, можемъ да го направимъ; по специални причини, можемъ да го направимъ въ София.

Не можахъ да отмина така казаното отъ г. Тончевъ по въпроса за елеваторитъ, макаръ то да нѣма прѣка връзка съ въпроса, който ни интересува. Но да не се простираме повече по този въпросъ.

Днесъ е сложенъ за разглеждане въпросътъ за кринината и кантарината. Правителството прави всички усилия за улеснение продажбата поне на онова, което нашето стопанство изкарва за проданъ, особено на зърненитъ храни, които сж застрашени отъ едно голѣмо понижение на ценитъ имъ. Недейте забравя, че днесъ въ България цената на пшени-

цата е съ 1-20 л. по-висока от цената на международния пазар, и трябва добре да помислим какво можем да направим. Ще видим по-нататък как ще се развият работите. И митата, като ги качваме и сваляме, няма да имат значение. И шумът, който се вдига за митата по-рано, беше празна приказка. Защото докато нямаше мита, не се продаде нито един килограм чуждо жито по-долу от 6-20 л. килограмът, а нашият не искаха да го продават толкова, а сега го продават по 5-70 л. килограмът и пак тази цена е съ 1-20 л. по-висока от цената на международния пазар.

Но да оставим този специален въпрос, с който съм се занимавал; не искам да се връщам на него.

Едно утешение има, че общият индекс на всичките цени е намален. Той днес е вече 2.700. То ще каже, ако вземем през 1914 или 1912 г. основната цена въ злато 100, умножено на 27 — понеже валутата е спаднала толкова — той е вече 2.700, а не е 3.800, както беше преди 2—3 години, или 3.400, както беше миналата година. Това е едно успокоение. Защото не е важно скъпо да купуваш и скъпо да продаваш, важното е, според мен, евтино да продаваш, а и евтино да купуваш. (Оживление всредъ земледелците) Това е то важното. И сега делят свѣтъ се връща към нормалните години, към едни цени по-други. Защото ако вземем за основно мѣрило златото, то нито толкова много се е произвело, нито нуждата от него е отстранена, за да може да се обезцени съ 40%, както беше през последните години. Сега то добива приблизително оная цена, която имаше преди войните, и вследствие на това всичките цени падат към цените преди войните. Как ще се развие по-нататък този въпрос, който е усложнен от много други причини — не е една, не съ две, не съ три, не мога да ги преценявам сега — не мога да зная, но ние се намираме предъ факта на едно повръщане към стойността на златото като покупателна сила от преди войната. Цената на житото се намалява, както се намалява и цената на всички предмети — а това е едно утешение. Обаче ние свикнахме на едни по-високи цени.

Ж. Тончев (з. в): (Казва нѣщо)

А. Пиронков (д. сг): Слушайте и ще научите полезни работи.

Министър-председател А. Ляпчев: Азъ Ви слушахъ, г. Тончев, когато Вие говорихте; мълчахъ. Понеже Вие много знаете, не искате да ме слушат! Послушайте ме сега. — Обаче независимо отъ това утешение — наричамъ го утешение и го подчертавамъ, че то е само утешение — намъ предстоятъ по въпроса за зърнените храни сериозни опасности — да не ги изброявамъ какви съ, какъ и защо. Това, което можемъ за облекчение да го направимъ, правимъ го и съ мита, и съ намаление на всички износни такси, на всички прѣчки и т. н. Между тѣхъ идва въпросътъ за кринината и кантарината. Но това, почитаеми г. г. народни представители, не е само поради тая причина. Има много други причини по-сериозни.

Какво е кринина и какво е кантарина? По закона за мѣрките и теглилки, всѣко общинско управление е длъжно да има провѣрвани и контролирани отъ централното управление за мѣрките и теглилки всички видове мѣрки, за да могатъ всички други търговци и пр. да се справятъ съ тѣхъ; плюсъ това общинските управления съ длъжни да даватъ възможност на населението да си служи съ тѣзи общински мѣрки и теглилки, напълно гарантирани, било че не искатъ да отидатъ другаде, било че искатъ да провѣрятъ. Срещу тази услуга, която върши общинското управление, то има право да взема една незначителна берия. Това е кринината, това е кантарината. Това не се отмѣнява, това не може да се отмѣни.

Ж. Тончев (з. в): Тамъ е и килограмът и толкова.

Министър-председател А. Ляпчев: Чакай бе, господине, изслушай ме, имай търпение.

Докладчикъ Т. Кънчев (д. сг): Той за първи пътъ се обади, ама много иска да знае.

Министър-председател А. Ляпчев: Който отиде да си услуги съ общинските мѣрки и теглилки, той трябва да плати тази такса. Това е законното, това е по здравъ смисълъ. Но въ сѣщностъ какво стана въ нашата страна и какви грѣшки трябва да оправимъ? У насъ по локални причини, ето по такива гласове, каквито чухъ тукъ отъ много мѣста — че г. Пядаревъ е отъ Видинъ, г. Дрън-

ски е отъ Пловдивъ, не зная кой отъ къде другаде е и т. н. — това право не, този дългъ на общините да набавятъ тѣзи мѣрки и теглилки и това право да взематъ една известна такса отъ онзи, на който услужатъ, се обръна въ една привилегия. Въ какъвъ смисълъ? Станала ли е покупко-продажба, услужила ли ти е общината или не, ти си длъженъ да платишъ.

С. Савовъ (д. сг): Извъртѣ се.

Министър-председател А. Ляпчев: Това е една привилегия. Тази привилегия до кого се отнася? До всички общини ли? Не е вѣрно. Общините съ надъ 2.700, а това се отнася до 50—60 общини. Защо? Защото когато се построи нашиятъ пристанища и нашиятъ желѣзници, новите гари не бѣха свързани съ общините, чинто имена носятъ, пристанищата не бѣха готови, общините не можеха да направятъ едно, друго и по една или друга причина се създаде законоположение, респективните общини, които съ на гари или на пристанища, да иматъ право да получаватъ кринина и кантарина отъ всичката стока, която се товари на дадено пристанище, на дадена гара. И ние какво имаме? Имаме една крещеща несправедливостъ. Да я прочетемъ, за да я разберемъ.

Азъ ще ви прочета всичките общини, които иматъ приходи отъ кринина и кантарина презъ 1925/1926 г. — това е година напълно известна за всички. София има 669.000 л. — крѣгли числа ще чета — приходъ отъ кринина и кантарина; Варна — 358.000 л.; Бургасъ — 857.000 л.; Русе — 464.000 л.; Разградъ — 268.000 л.; Свищовъ — 43.000 л.; Орѣхово — 241.000 л.; Ломъ — 1.368.000 л.; Видинъ — 1.566.000 л.; Плевенъ — 314.000 л.; Враца — 79.000 л.; Пловдивъ — 511.000 л.; Пазарджикъ — 22.000 л.; Стара-Загора — 292.000 л.; Ямболъ — 704.000 л.; Сливенъ — 11.000 л.; Карнобатъ — сведения не се е получилъ; Айтосъ — 181.000 л.; Габрово — 10.000 л.; Горна-Орѣховица — 64.000 л.; Провадия — 109.000 л.; Шуменъ — 183.000 л.; Ески-Джумая — 432.000 л.; Попово — 452.000 л.; с. Рѣка-Девня — 254.000 л.; Вълчи-долъ, Провадийско — 526.000 л.; ...

И. Куртевъ (нац. д): То е гара.

Министър-председател А. Ляпчев: Чакайте, Вие ще слушате. — ... Каспичанъ — 156.000 л.; Страджа — 368.000 л.; Долни Цибъръ — 276.000 л.; Бѣла-Слатина — 159.000 л.; Криводолъ, Врачанско — 112.000 л.; Кнежа — Орѣховско — 116.000 л.; Козлодуй — 229.000 л.; Бешлий — 128.000 л.; Червенъ Брѣгъ — 277.000 л.; Левски, Плевенско — 270.000 л.; Гълѣбово, Стрѣзгорско — 175.000 л.; Михайлово, Старозагорско — 310.000 л.; Ризово, Старозагорско — 552.000 л.; Царъ-Аспарухово — 163.000 л.; Нова-Загора — 450.000 л.; Бѣла — 138.000 л.; Джолюница — 111.000 л.; Полски Тръмбешъ — 803.000 л.; Хасково — 125.000 л.; Борисовградъ — 147.000 л.; Кърджалий — 186.000.

Виждате, г-да, какъ се отразява това въ известни пунктове, гдето има гара или пристанище — известенъ градъ или известно село получава грамадни суми за смѣтка на какво? Най-напредъ това населено мѣсто имаше задължение да построи шосето, което го свързва съ гарата. Но това мина отколе. То се свърши. Днесъ остава чистъ приходъ за това населено мѣсто. За смѣтка на кого? За смѣтка на производството, за смѣтка на всичкото околнѣ население. Напр., Вълчи-долъ или Полски-Тръмбешъ ще иматъ това преимущество, че ще взематъ такси отъ производители отъ съседните села, когато последните докарватъ своите произведения въ Полски-Тръмбешъ или въ Вълчи-Долъ. Никакво основание няма за това, но тъй или иначе това се е създадо. И понеже създаденитъ нѣща мѣчно се поправятъ, всички управления, знаейки тази работа, съ прекланяли глава и тя си е оставала. Но днесъ дойде моментътъ, когато трябва да се направи всичко възможно да се премахнатъ такива грѣшки, такива бейлербегски права, защото такива права имаше само въ срѣдните вѣкове. Трябва да се премахнатъ тия аномалности въ живота на всѣки единъ народъ. Но поправянето на грѣшките е свързано винаги съ болезнености. Е добре, тия болезнености единъ день трябва да се понесатъ. Кой трябва да бѣде този день? Каза се — нека бѣде, когато дойде законопроектътъ за общините, въ който ще се засегне въпросътъ за приходите на общините. Законопроектъ ще дойде. Г. Христо Стояновъ, който е членъ на Съюза на градските общини, който съюзъ развива една похвална дейностъ, бѣше длъженъ — това го разбирамъ — да изтъкне всичките нѣщи неприятности, които ще иматъ нѣкои градски общини вследствие премахването

на тази тяхна привилегия — а това е една привилегия, законна привилегия. „Да, казват, разбираме, че тази привилегия трябва да се премахне, но днес това да не става“. Защо? „Защото, казват, днес е вторият месец на започнатата бюджетна година, общините вече са се нагласили, законопроектът за общините още не е внесен, чакаме го, оставаме излъгани и пр.“

Г. г. народни представители! Преди всичко никой не е излъган с вънесението на законопроекта за общините. Това ще бъде един организирани закон. Той е един закон, на който не трябва да се гледа леко. Аз съм работил лично — това го знае г. Стоянов — този закон съвсем и то във най-горещите дни, . . .

Х. Стоянов (д. сг): Туй е вярно.

Министър-председател А. Ляпчев: . . . за да намалим разрешението на маса въпроси. И ние успяхме да създадем един законопроект. Този законопроект ще го отпечатаме и ще го изпратим на много места, за да се направят всички критики по него. По него се направиха много критики, защото има много неща, за прокарването на които трябва да се спечели общественото мнение, за да не стане нужда утре тук да се измъняват и да се създават буркотии. Аз желая един такъв важен закон да бъде възприет в основните си положения не само от едно правителство, а от всички правителства, които ще дойдат след днешното. Е добре, тая работа не бива да става с бързане. Тоя законопроект ще дойде, той е на път, той е готов, по него се направиха големи критики. Той ще бъде поправен, гдето трябва да се поправи, пак ще се изнесе, така поправен, пред обществото, и, животът и здраве, при първа възможност, ще бъде внесен още в началото на редовната сесия. Така че този законопроект е готов и никой не е излъган с него.

. Но казва се: защо не оставите този въпрос тогава да бъде разрешен? Ако оставим този въпрос да бъде разрешен тогава, ще направим две грешки, които законът не ще може да поправи. Първата грешка е, че днес заднес ще трябва да се оправят всички такива нередности — това се съзнава от всички, които спват нашия износ не само, но които изобщо спват производството на зърнени храни у нас. Второ, днес, г. г. народни представители, сме в началото на годината, през която общините започват да имат един сигурен доход, който съвсем малки изключения ще компенсират ония общини, които досега губеха. Това е доходът от данъка върху сградите. Вие знаете, че миналата година ние направихме преценка на имотите. По тази оценка, стойността на имотите в нашите градове и села е над 70 милиарда лева. Според измънението, което внесохме в закона за данъка върху сградите, се определя 5% . . .

Ж. Тончев (з. в): Г. министре! Ако ми позволите, една бележка. Данъкът върху сградите може би ще даде известен резултат за градските общини, но за селските няма да даде нищо.

Министър-председател А. Ляпчев: Чакайте, ще дойда и дотам.

Ж. Тончев (з. в): Земледелците плаща по 8 л. на декаръ поземелен данък; сега го облагат с още 8 л.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Какво поддържате?

Ж. Тончев (з. в): Да се има пред вид това.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. Кънчев! Искате ли да си каже човъкът, да му олекне.

Ж. Тончев (з. в): Поддържам, че данъкът на производителя става тежък.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Против закона ли си, или за закона?

Министър-председател А. Ляпчев: За закона е и плюс — над закона е. Както виждате, всички са за закона. — Сега на хиляда лева стойност се плаща 5. Обаче за да не бъде тежко, казахме: първият период от три години или пет години да се плаща половината — $2\frac{1}{2}\%$ — с всички върхнини, защото тук върхнини няма. По-рано данъкът върху сградите стигаше между 8 и 10%, сега облагът е 4—5 пъти по-нисък. И се получава една сума над 150 милиона лева, от които 20% ще

вземе държавата, защото извършва една служба — служба за оценките, за събирането и пр.; 30% отива в училищния фонд, което освобождава общините от плащане за плати на учителите, каквито плащаха напред, и 50% отива направо вече в общините. По този закон от тази година нататък общините ще вземат над 70 милиона лева. Това е един нов приход за общините. Безспорно, този нов приход има да покрие една нужда от 15—18 милиона лева по закона за народното здраве, във смисъл: общините да плащат за бедноболните — не от венерически болести, не от туберкулоза, не от това, не от онова — само за бедноболните от други болести. А $\frac{3}{4}$ от бедните болни стига да кажат, че са бедни, щом са венерически или туберкулозно болни и т. н., няма да плащат нищо, щом тук самите кажат че са болни. Това изисква обществената хигиена, трябва да ги привлечат. И там да не се прави демагогия. От тези 70 милиона лева общините има да понесат около 15—18 милиона лева. Този приход на общините в бъдеще може да бъде увеличен — ще видим как ще го направим — от самите общини по тяхни нужди. Защото ако преди войните се плащаше 4—5 пъти повече данък-сгради, защо, при известни условия, които законите ще уредят, и при известни нужди на общините, последните да не могат да увеличат тоя данък в своя полза? Той е един грамаден източник за засилване на нашето общинско управление — за всички общини — не за 60, не за 70 общини. И г. Дрънски прави една голяма грешка, когато обобщава въпроса, че тук се касае за обир на общините. Не, г. Дрънски, ние общините не обираме, ние им даваме средства, източници, но едновременно с това, когато даваме, трябва да оправим известни грешки.

Е добре, как ще се отрази събирането на този данък за града Пловдив, за който толкова много плаче г. Дрънски, като му се отнеме правото на кринина и на кантарина и като му се допуска да получи тези 50% от данък-сгради?

Д. Дрънски (д): Аз казах: когато колегите говорят за своите градове, ще позволите и на мене да цитирам случай, а не да защитавам своя кауза.

Министър-председател А. Ляпчев: Има много да се разправяме по стопански въпроси, по кризи и т. н.

Д. Дрънски (д): Ще има.

Министър-председател А. Ляпчев: За Пловдив, напр., държавата се отнася безгрижно! Един милиард лева са сложени там. Срамота е да се приказва така — ще ви се смият и последните хора.

Т. Константинов (нац. л): Не е вярно.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Демагогия.

Министър-председател А. Ляпчев: Да, не е вярно — сгротите мостове. (Към Т. Константинов) Седнете си на местото. Сумите са налице и ще дойде тук грамаден доклад. 400 училища са построени на държавни средства, болници, и водопроводи, които никога там не е имало. Безгрижие! То е една отвратителна демагогия.

Д. Дрънски (д): Аз не говоря само за Пловдив. Всички общини са изоставени на своите средства.

Министър-председател А. Ляпчев: Аз не мисля случайно за тези въпроси, за да ви държа една реч, а ги следя и денем и нощем, за да не се направят грешки. Заради туй във това отношение съм по-силен от мнозина други. Пловдив ще загуби . . .

Д. Дрънски (д): Кажете Русчук какво ще загуби, защото Пловдив?

Министър-председател А. Ляпчев: . . . 511.000 л., а ще получи 6.120.000 л. — половината от които са 3.060.000 л. Е, г. г. народни представители, във един такъв момент, когато ние правим всички усилия, за да можем щогоде да улесним, ако щете да подпомогнем морално това земеделско производство, да дойде някой да ни приказва, че оня, който получава 3.000.000 л., не може да заплати 500.000 л., ще се съгласите, че е най-малко неуместно.

Д. Дрънски (д): За какво ще ги харчи тия 3.000.000 л.?

Министър-председател А. Ляпчев: Тия 3.000.000 л. сж добре дошли за васъ. И като питате за какво ще ги харчи, азъ ще ви кажа: ще ги харчи за две работи — първо, за да покрие този недоимъкътъ отъ 500.000 л., и второ — освенъ за беднотията отъ туберкулоза и венерически зарази, да не издава съ щедра ржка свидетелства за бедностъ, а като каже нѣкой, че е боленъ, да си плати. Отъ това вѣроятно ще се спестятъ 200—300 хиляди лева, които нѣма да бждатъ платени, а другото ще се употреби за подобрието на града.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Кажете, г. министре, и за Русе.

Министър-председател А. Ляпчев: Русе ще загуби кръгло 463.000 л. отъ кринина и кантарина, и то за годината 1925/1926 — при голѣмъ износъ и при голѣмо обращение — а ще получи отъ 4.726.000 л. половината, т. е. кръгло 2.370.000 л. Какъ може да се оплаква? Е, разбира се, Полски-Тръмбешъ нѣма да получава 800.000 л. Но трѣбва ли Полски-Тръмбешъ да получава 800.000 л.? Полски-Тръмбешъ отъ сградитѣ ще получи 60.000 л., срещу 800.000 л. Така е.

Ж. Тончевъ (з. в): Значи, моята мисълъ е права.

Министър-председател А. Ляпчев: Измежду градоветѣ ще бжде въ неблагоприятно положение гр. Бургазъ — въ този размѣръ, за който приказва г. Стояновъ — който има отъ данъкъ сгради 2.487.000 л. или половината — кръгло 1.244.000 л. Той ще загуби 800.000 л., а ще има плюсъ 400.000 л. Ще бжде не добре сжщо гр. Ломъ, който има около 550—600 хиляди лева отъ общинския доходъ отъ сградитѣ и 1.268.000 л. отъ общия данъкъ. Значи, Ломъ ще загуби около 400—500 хиляди лева. Въ сжщото положение е и гр. Видинъ.

Въ относително незавидно положение спрямо туй, което получаватъ, ще бждатъ: Ески-Джумая, отчасти Попозо, Стралджа, Долна-Цибра, Бѣла-Слатина, Криводолъ, Козлодуй, Бешлий, Червентъ-Бръгъ, Ловски, Гълъбово, Михайлово, Рахово, Царъ-Аспарухово, Нова-Загора — които ще получи 220.000 л., а ще изгуби 450.000 л. — Джюлница и Полски-Тръмбешъ, за които ви казахъ. Това сж селища, които ще бждатъ въ неблагоприятно положение.

Е добре, г. г. народни представители! Сега за тия нѣколко селища бива ли ние да спремъ тая реформа, и то днесъ да я спремъ, когато има възможностъ тѣ да се справятъ съ единъ новъ приходъ? Ако днесъ ние не направимъ това, азъ ви увѣрявамъ, че ще бжде още по-мжчно и може би невъзможно да го направимъ следъ нѣкой и друга година.

Но всички господа, които говориха, не се основаваха, тѣй да се каже, на справедливостта на съществуващата берия, кринина и кантарина. Самитѣ тѣ съзнаваха, че това е една отживѣлица, но като я приематъ, изтъкваха: не може ли да се поотложи? Единитѣ правятъ предложение да се отложи до 1 априлъ 1930 г., а другитѣ — до 1 септемврий т. г. Г. г. народни представители! Азъ се вслушвамъ винаги въ пожеланията, които се изказватъ, и смѣтамъ, че предложението, което ще направя, ще задоволи всички. Не мога да се съглася да се отложи до 1 септемврий т. г., защото този законъ е отъ такова естество, че ако се продължи дълго, той не ще може вече да се приложи. Но ако, вмѣсто да влѣзе въ сила следъ обнародванетоъ му, дадемъ единъ срокъ, който да не ни създава опасението, че може да катурне самия законъ, азъ съмъ наклоненъ да приема не 1 септемврий, а 1 октомврий, защото тогава почва второто 6-месечие на текущата година. До 1 октомврий да си остане въ сила законътъ, така както е, що се отнася до измѣненията на алинея втора. Тогава ще иматъ възможностъ и г. г. закупчицитѣ да просъществуватъ половинъ година, а ще иматъ възможностъ да получатъ, каквото ще получатъ и общинитѣ. Но отъ 1 октомврий нататъкъ азъ по никой начинъ не съмъ съгласенъ да се отлага приложението му, защото иначе имаме опасението, че законътъ може да се провали, да не се приложи.

Ж. Тончевъ (з. в): Да, защото тогава има най-голѣмъ износъ.

Министър-председател А. Ляпчев: Той ми каза, че следъ 1 октомврий започва голѣмъ износъ. Може би тогава да започва — въ различнитѣ пунктове това е различно — но въ всѣки случай азъ правя лична концесия за едно общо разбирателство и за да имаме едно общо съгласие.

Но остава пакъ единъ въпросъ. Като решимъ и приемемъ така, ще дойдемъ да се запитаемъ: ама, тѣй или иначе, известни общини сж привикнали да живѣятъ! Напр., Тръмбешъ казва, че той харчи за своята прогимназия 200 хиляди лева и т. н. Г. г. народни представители! Преди да ми се каже, азъ съмъ длъженъ да мисля за тѣзи работи. И благодаря на тия, които ми посочиха на несправедливостта отъ такива скокове. Азъ не обичамъ скокове. И въ комисията азъ заявихъ, и тукъ заявявамъ, че една отъ първитѣ грижи на правителството, следъ вотиране на законопроекта, ще бжде да направи анкета въ всичкитѣ тѣзи мѣста, кждето ще получатъ по-малко отъ данъкъ-сгради, откогато получатъ отъ кринина и кантарина, за да се види тази загуба и да се проучи какъ тя ще се отрази върху бюджета имъ, както и върху известни задължения по предприятията, които иматъ. И ще търсимъ начинъ — чрезъ заеми ли или чрезъ разсрочки — да ги улеснимъ. Трѣбва да ги улеснимъ, за да може тази работа да мине колкото е възможно по-малко болезнено. Ще го направимъ това. И по този начинъ ще премахнемъ връжнитѣ, една отживѣлица, която не отговаря нито на справедливостта, нито на стопанскитѣ интереси. Защото всички тѣзи косвени такси, които тегнатъ върху единъ предметъ за износъ, тѣ не се плащатъ отъ продавача, въ случая отъ производителя, само въ размѣръ, въ който се взематъ, а се плащатъ въ много по-голѣмъ размѣръ затуй, защото онзи, който купува предмети за износъ, прибавя и печалбата, която трѣбва да вземе и отъ тази такса, разбира се, той прибавя и много още други работи, които азъ нѣма защо тукъ да ви ги изнасямъ сега.

Ето защо това не трѣбва да стои; ние постепенно очистваме нашата нива отъ многото търнаци, като този, и отъ много глогове и камъни. Въ нашето законодателство, вследствие аномалноститѣ, които преживѣхме особено следъ войнитѣ, има много нѣщо, което трѣбва да се оглади. Тѣпърва нашето законодателно тѣло ще има грамадна работа, въ която ще трѣбва да действа твърдо и постепенно за благополучното ѣ извършване. Но народнитѣ представители трѣбва да иматъ предъ видъ общитѣ интереси, а не локалнитѣ интереси на едно или на друго населено мѣсто. Това по една частъ на параграфа.

Втората частъ на параграфа гласи така: (Чете) „Отмѣнява се забележка II къмъ сжщата точка“ — точка 5 отъ чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и респективниятъ членъ за селскитѣ общини — „а къмъ първата забележка се прибавя следната нова алинея“. Тази забележка II, която се отмѣнява, има следния текстъ: (Чете) „Отъ такситѣ за кантарина и кринина не се освобождаватъ кооперациитѣ, които събиратъ произведения на свои членове за кооперативни продажби“. Това нѣма да има смисълъ, защото споредъ текста, който ни занимава, тия такси нѣма да се събиратъ по гари и пристанища. Това се разбира само по себе си. Обаче къмъ забележка I трѣбва да се прибави следната нова алинея: (Чете) „Горнитѣ такси“ — тѣзи, които ще се събиратъ — „не се събиратъ, а ако сж събрани такива досега — се повръщатъ, върху стоки, отъ които единъ пътъ сж събрани, макаръ и впоследствие сжщитѣ стоки да сж били преработени въ другъ видъ стоки“. Какво иска да каже това? Въ закона се казва така: (Чете) „Кантарината и кринината се взематъ отъ всички стоки, които се продаватъ на панаиритѣ, пазаритѣ и сергитѣ, а сжщо и на гаритѣ и пристанищата, гдето се товарятъ за пръвъ пътъ“. А общинитѣ на нѣкои мѣста взематъ кантарина и кринина, макаръ стокитѣ да не се товарятъ за пръвъ пътъ. Ако се товари една стока въ Гаднево и отива въ нѣкой мелница да се смели на брашно, ще плати и въ Раднево и въ мелницата. Заведени сж редица процеси и Административниятъ сждъ ги е разрешавалъ различно. Обаче споредъ Министерството на финанситѣ и споредъ обясненията, които е далъ министъръ Русевъ въ 1924 г., и нарежданията, давани съ окръжжи, никога не се е разбирало, че може да се вземе два пъти тази такса и затуй се постановява, че такива такси се взематъ веднѣжъ, а не два пъти. И понеже има много спорове тамъ, гдето сж събрани тия такси, Министерството на вътрешнитѣ работи искаше да бжде по-точно и каза, че ако сж взети два пъти тия такси, трѣбва да се върнатъ. Въ комисията се намѣри, че това е много сложна работа, и азъ се съгласихъ — събраното събрано, защото ще има много истории, но което не е събрано да не се събира. И така се постанови този текстъ, за да се оправи тази работа.

Така стое, г. г. народни представители, въпросътъ по § 1. Нищо страшно нѣма. Има оправане на тая работа. И азъ правя повторно изявление, че на ония общини, които поради тая належача и така оправдана реформа се намѣрятъ въ временно затруднително положение — ще

направим анкета за това — ще потърсим средства и начини да им се помогне. Съгласен съм с изменението на закона досежно алинея четвърта да се прилага от 1 октомври т. г. Но другото, което ви прочетох, ще трябва да остане така, както се предлага. Според туй, г. докладчикът, ще се каже, че по отношение на алинея четвърта настоящият закон влиза в сила от 1 октомври т. г.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Да.

Х. Стоянов (д. сг): Г. г. народни представители! Пред вид изявлението, което направи г. министър-председателът, и пред вид корекцията, която той внася в законопроекта, аз съмтам, че моето предложение няма смисъл и го оттеглям. Аз му благодаря, че той се вслушва в нашата аргументация при разискването на този въпрос.

(Председателското място за заема от подпредседателя В. Димчев)

Д. Даскалов (з. в): Какъ няма смисъл? Защо е четвъртата алинея?

Х. Стоянов (д. сг): За мене това е голъма придобивка. Моето предложение пада.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат заглавието на законопроекта, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): § единствен став § 1 с следната редакция: (Чете)

„§ 1. Въ втората алинея на т. 5 на чл. 88 от закона за градските общини и на п. 5 на чл. 67 от закона за селските общини след думите: „на всеки 50 кг.“ се прибавят думите: „или част от тях от 50 кг. нагоре“, а след думата „декалитър“ се прибавят думите: „или част от него от един декалитър нагоре“.

В третата алинея на същата точка думите: „които се вадят от държавните мини“ се заличават.

Четвъртата алинея на същата точка се изменя така:

„Кантарината и кринната се събира върху стоки само при всяка покупко-продажба, станала в размери, предвидени в втората алинея, и то ако се сключва на панаири, пазари или сергии.“

При покупко-продажби на стоки, сключени на други места, както и при покупко-продажби в размери по-малки от горепредвидените, макаръ и да се сключват на панаири, пазари или сергии, таксите кантарина и кринина не се събират.

Отменя се забележка II към същата точка, а към първата забележка се прибавя следната нова алинея:

„Горните такси не се събират от стоки, на които един път са събирани, макаръ и в последствие същите стоки да са били преработени в друг вид стоки. Не се събират така също и несъбраните досега такси от такива стоки.“

Редакцията на параграфа, както виждате, остава почти същата, както в първоначалния проект.

Председателстващ В. Димчев: По този параграф има направени три предложения: от г. Христо Стоянов, подкрепено от г. Никола Пждаревъ, и от г. Добри Даскаловъ. Г. Стояновъ оттегля предложението си. Остава предложението на г. Добри Даскаловъ, което гласи: (Чете) „В чл. 88, т. 5, от закона за градските общини да се премахне алинея II — събиране на кринната от земледелските произведения“ — с други думи да не се събира кринина.

Министър-председател А. Ляпчев: Азъ обяснихъ, г. г. народни представители, и обичамъ да вървамъ, че и г. Куртевъ ще оттегли предложението си.

И. Куртевъ (нац. л): То не е мое, то е на Даскаловъ.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство. Събранието не приема.

Които приемат § 1, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Комисията предвид новъ § 2 с следната редакция: (Чете)

„§ 2. Пункт 25 на същия членове се изменя така: „Общинските съвети, в районите на които има текстилни фабрики, могат да облагат всички видове произведения в тях платове с такса според стойността

на линейен метър изработен плат, определяна в следните размери:

до 0.10 л.	такса за плат на стойност до 50 л.
„ 0.20 „	„ „ „ „ „ „ от 51 до 100 л.
„ 0.30 „	„ „ „ „ „ „ „ 101 „ 200 „
„ 0.40 „	„ „ „ „ „ „ „ 201 „ 400 „
„ 0.50 „	„ „ „ „ „ „ „ 401 „ 500 „
„ 1 „	„ „ „ „ „ „ „ над 500 л. метър.

Въ случай на спор върху стойността на платовете въпросът се отнася от общинския съвет за окончателно разрешаване от съответната търговско-индустриална камара.

Този параграф се отнася за изменението на п. 25. Досега се плащаше, безразлично каква е стойността на плата, до 1 л. Почти навсякъде беше определен максимумът. Сега в тази таблица се прави една градиция от 10 ст. до 1 л. Един левъ е за плат, който е на стойност над 500 л. Това го изисква справедливостта.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Петър Стояновъ.

П. Стоянов (д. сг): Г. г. народни представители! Като знаем всички недоразумения, които са ставали в общинските съвети по тия облагания, азъ съмтам, че ще бъде справедливо, първо, да внесем една по-голяма пропорционалност в облагането. Защото ако вземете, че 500 л. плащат 1 л. — без да влизам в голъми подробности, че един от най-големите артикули са памучните платове — азъ съмтам, че ще бъде най-добре да се направи една корекция в смисъл, градицията да се измени така: по 5 ст. до 30 л., по 10 ст. от 30 до 50 л., по 20 ст. от 50 до 100 л. и по-нататък да остане същото.

От друга страна знаем положително — никой няма да ме опровергае — че много индустриални предприятия от памучното производство днес са в голъмо затруднение, имат голъм сток в склад. Добре е да се изясни, защото много от общините събират върху произведеното количество, а има фабрики, които имат произведена стока над десетки милиона лева. Затова азъ бихъ молил да се добави, че тази такса се събира в края на годината — както е по съществуващия закон — върху продаденото, а не върху произведеното количество, тъй като има голъми стокове, които остават в фабриките. И не се знае при това падане на цените — защото азъ възприемам тезата на г. министър-председателя, че от тук нататък световното стопанство прави един обрат — дали цените, които вчера са едни, днес няма да станат наполовина.

Тъй че азъ бихъ молил г. министър-председателя да се съгласи с моето предложение, което отговаря на справедливостта, а именно, първо, да се събира такса 5 ст. за плат на стойност до 30 л. метър, 10 ст. за плат на стойност от 31 л. до 50 л. метър; 20 ст. — от 51 л. до 100 л. метър и по-нататък тарифата си остава, както е предложена, и второ, това да бъде върху продаденото количество, защото стойността днес може да е 30 л., а утре може да се продаде по 15—20 л. метър.

А. Пиронков (д. сг): От 30 л. да падне на 15 л. метър — тая работа не може да бъде.

П. Стоянов (д. сг): Г. Пиронков! Докато по-рано се продаваше бохчата 800 л. днес се продава 510 л.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! И тукъ оправяме нещо, а не го уреждаме напълно.

П. Стоянов (д. сг): Туря се редъ.

Министър-председател А. Ляпчев: Оправянето се състои в следното. Въ п. 25 на занимаващия ни закон, като е казано, че се взема до 1 л. на метър плат, без да се определя стойността, стават голъми и кричащи аномалии; трябва да направим нещо, с което да спасим хората от всевъзможни заплахы. Затова съмтнах за нужно да направим това предложение, което го чухте. Сега туй предложение създава две нови неща. Едното трябва да ви го изясня. Досега, както е текстът на п. 25, само градските общини имаха право да вземат тази такса. Въ бъдеще това право ще имат и селските общини там, където има такива фабрики — ако щатъ да

се възползват от това право, не сж задължени. Това е първото нѣщо. Значението на това нѣщо е голѣмо, защото на много мѣста фабриките бѣгат от градоветѣ, отиватъ въ селата и ставатъ голѣми пертурбации.

П. Стояновъ (д. сг): До София е — въ Надежда плащатъ, тукъ не плащатъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Второто нѣщо е, че за основа на таксата вземаме стойността, а не само метъра. Ние казваме: до 30 л. метъра — 10 ст. Сега, г. Стояновъ прави предложение да бѣде до 30 л. — 5 ст. Азъ зная, че 10 ст. се е понасяло. Страшното е въ тор-моза или заплахата, че може да се наложи 40 ст., 50 ст., както сж се заканвали.

А. Пиронковъ (д. сг): Даже 1 л.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Даже 1 л. — Сега като ги освобождаваме отъ тази заплаха, ние ще извършимъ едно добро дѣло. Да отидемъ по-нататѣкъ — да напомнимъ още — смѣтамъ, че нѣма резонъ. Азъ съмъ изцѣло противъ тази такса. И ако биха могли сега общинитѣ да уравнисятъ бюджетитѣ си, тази такса сами биха я премахнали — азъ съмъ дълбоко убеденъ въ това. И аслж предвидено е въ новия законъ за общинитѣ, че тази такса ще се махне. И наистина първото нѣщо, за което човѣкъ би се запиталъ, е: защо текстилната фабрика да плаща, а бирената да не плаща, когато тя съ своитѣ кумини въ центъра на града прави такива пакости, сжщо и другитѣ мотори и пр., които не оставятъ хората спокойно да спятъ, въобще пакости отъ гледна точка на благоустройство? Но това ще се уреди допълнително. Сега за сега щомъ се занимаваме съ този членъ отъ закона, да направимъ тази поправка, която стана. Да слизаемъ по-надолу отъ това, което се е плащало и понасяло, споредъ мене, нѣма да бѣде добре. Но най-после можемъ да направимъ друго: за платъ на стойността до 50 л. метъра да се плаща 10 ст.; отъ 51 до 100 л. метъра да се плаща 20 ст. и по-нататѣкъ другото да си следва, както е.

П. Стояновъ (д. сг): Напълно съмъ съгласенъ съ г. министра. Оттеглямъ предложението си.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ новия § 2, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ измѣненіята, както се предложиха отъ г. министъръ-председателя, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Комисията предвиди новъ § 3 съ следната редакция: (Чете)
„§ 3. По отношение на алинея четвърта настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ 1 октомврий 1930 г.“

Това се отнася до гаритѣ и пристанищата, тъй както е обяснено въ § 1.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ новия § 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Моля да се мине къмъ точка 14 отъ дневния редъ, понеже законопроектътъ е въ връзка съ единъ много спешенъ въпросъ отъ мѣро-приятіята, които взема държавата.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които сж съгласни съ предложението на г. министъръ-председателя, да минемъ къмъ разглеждането на точка 14 отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ търговския законъ относно публич-нитѣ влагалища — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.
Моля секретаря да прочете законопроекта.

Замѣстникъ-секретаръ Т. Кънчевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 108)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народ-ниятъ представителъ г. Георги Поповъ.

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: Азъ бихъ молилъ народ-ното представителство да се съгласи да приемемъ по прин-ципъ този законопроектъ, който, мога да ви увѣря, е про-ученъ отъ компетентни лица, отъ Кодификационната ко-мисия и отъ мене лично, а онѣзи господа, които има да направятъ бележки по него, нека заповѣдатъ въ коми-

сията и да ги направятъ тамъ, за да може да се подобри законопроектъ въ нѣкои отношения; а това, което сега ще се каже тукъ, то ще си остане само въ стенографскитѣ протоколи, а казаното въ комисията ще може да се из-ползува по-добре.

Н. Пждаревъ (д. сг): Сега може да говори, ако по прин-ципъ е противъ.

Г. Т. Поповъ (нез): Азъ имамъ да направя нѣкои бе-лежки по принципъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Щомъ не сте противъ по прин-ципъ, може да се приеме, безъ да се разисква сега.

Г. Т. Поповъ (нез): Законопроектътъ е много добъръ, азъ не съмъ противъ него.

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: Азъ, пакъ повтарямъ, бихъ ви молилъ да дойдете утре въ комисията и тамъ ще пре-ценимъ Вашитѣ бележки.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ нз първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ търговския законъ относно публич-нитѣ влагалища, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение чл. 37 отъ за-кона за тютюна.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Комисията прие текста на първоначалния проектъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за измѣнение на чл. 37 отъ закона за тютюна.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 79)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 1 моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 79)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д. Даскаловъ (з. в): Г. председателю! Г. Яневъ искаше думата.

Министъръ В. Молловъ: Г. Яневъ! Утре при третото четене предложете какво желаете да се измѣни.

С. Яневъ (с. д): Азъ съмъ изобщо противъ това измѣ-нение и смѣтамъ, че нѣма абсолютно никаква смисълъ отъ гласуването на този законопроектъ, защото ще пол-зува само тѣзи, които се стремятъ къмъ монополъ въ тютюневата индустрия.

Министъръ В. Молловъ: Ако има монополъ, азъ тамъ ще отмѣня това измѣнение.

С. Яневъ (с. д): Тия измѣнения ще ползватъ най-го-лѣмитѣ тютюневи фабрики.

Министъръ В. Молловъ: И Вие не знаете какво искате! Г. Чешмеджиевъ казва, че ще трѣбва да се регламентира индустрията, а Вие поддържате обратното. Справете се помежду си.

С. Яневъ (с. д): Направете го по отношение на другитѣ индустрии, които сж въ много по-тежко положение, напр., мелничарската, а най-сетне го направете за тютюневата индустрия. Тютюневата индустрия не засѣга българскитѣ финанси, не засѣга нито консоматора, нито никого.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 79.

Министър В. Моллов: Всъщност година се отварят тютюневи фабрики и веднага се затварят. Внася се само желязария и ръждясва.

С. Янев (с. д): За рентабилността на тия фабрики хората имат представа и не си хвърлят парите за луто.

Министър В. Моллов: Като имат умъ, защо сж станали толкова много, че не могат да съществуват?

С. Янев (с. д): Законът за търсенето и предлагането регулира и тия предприятия.

Министър В. Моллов: И мелниците и другите индустриални заведения сж въ същото положение.

Председателстващ В. Димчев: Пристъпваме към разглеждането на точка пета от дневния ред — второ четене законопроекта за статистическото право.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчик Г. Казанаклиев (д. сг): Г. г. народни представители! Въ представения законопроект за статистическото право комисията внесе измѣнения, като се водѣше отъ две начала: първо, за всички стоки, които могат да бѣдатъ предметъ на износъ, да намали предвидените размѣри статистическо право и, второ, да увеличи размѣрите на статистическото право за ония стоки, които могат да бѣдатъ предметъ на вносъ въ страната. Затова цифрите въ точки „а“, „б“ и „в“ на чл. 1 претърпѣха известни намаления, а именно: въ точка „а“ статистическото право на глава живъ едъръ добитѣкъ отъ 20 л. се намали на 10 л.; въ точка „б“ статистическото право на глава живъ дребенъ добитѣкъ и свине отъ 10 л. се намали на 5 л. и въ точка „в“ статистическото право на глава домашни и други живи птици отъ 1 л. се намали на 50 ст.

Въ точки г, д и е до края цифрите претърпѣха известни увеличения. Въ точка г, статистическото право за всѣка моторна кола (автомобилъ, камионъ и др.) и влѣкачи, вмѣсто 1.000 л., става 2.000 л.; въ точка д за желѣзнопѣтен локомотивъ, тендеръ, фургонъ и вагонъ (съ изключение на ония, внасяни отъ държавата), за трамвайна кола и ремарке вмѣсто 100 л., става 1.000 л. Следъ точка д комисията прибави следната забележка: „Отъ всѣки локомотивъ, вагонъ и тендеръ съ транзитно предназначение се събира статистическо право въ размѣръ 100 л.“. Въ точка е за всѣка обикновена немоторна (пѣтническа или товарна) кола, която се движи съ добитѣкъ, вмѣсто 200, става 300 л.; въ точка ж за всѣка немоторна луксозна кола, която се движи съ добитѣкъ, вмѣсто 400 л., става 1.000 л.; въ точка з, за вагонетки и дрезини, включително и тѣзи, които се движатъ по висящи телени вѣжета, вмѣсто 200, става 300 л.; точка и остава безъ измѣнение; въ точка к за всѣки велосипедъ съ моторъ, вмѣсто 100, става 1.000 л., а за всѣки велосипедъ безъ моторъ вмѣсто 40, става 100 л.; въ точка л. за всѣко пиано, пианино, органъ, оркестрионъ, вмѣсто 200, става 1.000 л.; въ точка о следъ думите „сандѣци, човали и др. подобни“ прибави думите „ако не се намиратъ въ достатъчно количество въ страната, което се удостоверява отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда“; къмъ същата точка о комисията заличи забележка втора — значи, пълни вагони, които минаватъ транзитно презъ страната, ще бѣдатъ освободени отъ статистическо право, а забележка трета става забележка втора. Въ чл. 2 следъ думите „колетите и посылки“ комисията прибави думите „пристигналите съ транзитно предназначение пълни вагони съ стоки безъ огледъ на вида имъ“.

Това сж измѣненията, които направи комисията. Пристъпвамъ къмъ докладване на самия законопроектъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за статистическото право*.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Казанаклиев (д. сг): (Чете)

„Чл. 1. Отъ вносните, износните, новоизносните, временно вносните (но само при внасянето имъ), временно износните (но само при изнасянето имъ) и транзитните стоки се събира въ приходъ на държавното съкровище такса, наречена статистическо право въ следния размѣръ:

- а) 10 л. на глава живъ едъръ добитѣкъ;
- б) 5 л. на глава живъ дребенъ добитѣкъ и свине;
- в) 0.50 лв. на глава домашни и др. живи птици;
- г) 2.000 лв. за всѣка моторна кола (автомобилъ, камионъ и др.) и влѣкачи;
- д) 1.000 лв. за желѣзнопѣтен локомотивъ, тендеръ, фургонъ и вагонъ (съ изключение на ония, внасяни отъ държавата); за трамвайна кола и ремарке;
- Забележка. Отъ всѣки локомотивъ, вагонъ и тендеръ съ транзитно предназначение се събира статистическо право въ размѣръ 100 л.
- е) 300 лв. за всѣка обикновена немоторна (пѣтническа или товарна) кола, която се движи съ добитѣкъ;
- ж) 1.000 лв. за всѣка немоторна луксозна кола, която се движи съ добитѣкъ;
- з) 300 лв. за вагонетки и дрезини, включително и тѣзи, които се движатъ по висящи телени вѣжета;
- и) 60 лв. за всѣка кола (моторна или не) съ апарати за поливане на улици, за дезинфекция, пожарникарски и др. подобни; дълбачи (драги), мелници и докове плавателни; ваялки за шосета; всѣкакви кораби, шлепове, понтози чамове, гемии, мауни, лодки (обикновени и моторни) и др. подобни съ товароспособностъ надъ 10 тона и 20 лв. за същите съ товароспособностъ до 10 тона включително;
- к) 1.000 лв. за всѣки велосипедъ съ моторъ и 100 лв. за всѣки велосипедъ безъ моторъ;
- л) 1.000 лв. за всѣко пиано, пианино, органъ, оркестрионъ;
- м) 100 лв. за всѣки 1.000 и частъ отъ 1.000 кгр. отъ действителното тегло на всички течности, налѣти въ вагони цистерни или кораби резервоари;
- н) 4 лв. за пощенски колетите или посылка, съ изключение на ония, за които се говори въ чл. 88 отъ закона за митниците, и ония, които не могатъ да се облагатъ съ други такси, освенъ съ предвидените въ международните пощенски договори;
- о) 20 лв. за всѣки 1.000 или частъ отъ 1.000 кгр. бруто: камени и дървени вѣглища, коксъ, вещества растителни за дѣбене, бои минерални на прахъ, дърва за горене, дървени траверси, талашъ, прѣстъ всѣкаква, камѣни воденични; руди всѣкакви — сурови, пречиствени и матъ; шлакъ, циментъ и хидравлическа варъ, гипсъ, азбестъ, графитъ, керемиди и тухли, плочи за облицоване на стѣни, кожи необработени, пашкули, вълна, памукъ, ленъ, конопъ и юта; метали на кюлче, на плочи, на листи, на прѣти; тель и телени тъкани всѣкакви; желѣзни и чугунени трѣби и съединителите имъ; греди и конструкции желѣзни за мостове, сгради и др. подобни; желѣзни релси, траверси, стрелки и др. части и принадлежности за желѣзопѣтни и трамвайни линии; подкови за добитѣкъ; занаятчийски, индустриални и земледѣлски машини, апарати, съчва и орѣдия; праздни амбалажни сѣдове, като: бѣчви, тенекии, кафези, сандѣци, човали и др. подобни, ако не се намиратъ въ достатъчно количество въ страната, което се удостоверява отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда; фуражъ, ярма; кости, копита и други животински отпадѣци; други отпадѣци.

Забележка I. Дребните пратки съ същите стоки до 250 кгр. бруто плащатъ статистическо право 5 лева.

Забележка II. Дава се право на министра на финансите да оглася за облагане по тази буква и други стоки, за които той намѣри, че размѣрѣтъ на статистическото право не съответствува на стойността имъ. Това става съ заповѣдъ, която се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“ и засѣга и стоките, декларациите за обмитването на които въ деня на издаване заповѣдта се намѣрятъ въ митниците неприключени окончателно.

п) по 10 лв. за всѣки 100 и частъ отъ 100 кгр. бруто отъ всички останали стоки“.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народния представителъ г. Георги Поповъ.

Г. Т. Поповъ (нез): Г. г. народни представители! Съ настоящия законопроектъ се измѣняватъ и допълватъ таксите за статистическото право по закона отъ 31 мартъ 1919 г. Комисията е направила добре, дето е намалила таксите върху ония артикули и земледѣлски произведения, които изнасяме на чуждия пазаръ, за да могатъ тия артикули да бѣдатъ изнесени на по-малки цени. Въ това отношение трѣбва да похвалимъ комисията за нейната работа.

Обаче мене ми прави впечатление, че комисията, безъ да вземе въ съображение известни положения въ настоящия моментъ, е увеличила извънредно много таксите, напр., за камионите. По стария законъ, таксата за камионите бѣше 50 л., а сега комисията я увеличава на 2.000 л. Въ първоначалния проектъ тази такса бѣше 1.000 л. Ка-

* За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 92.

мионитъ не сж луксъ, нито пъкъ се доставляватъ отъ любовъ къмъ лукса; напротивъ, тѣ сж една необходимостъ въ дневно време за поевтиняването именно на ония стоки, за които ние създаваме този специаленъ законъ. Кой не знае, че днесъ съ камионитѣ се превозватъ всички дървени строителни материали, които се изнасятъ и извозватъ изъ горитѣ, кждето нѣма желѣзници? Сжщото е и съ зърненитѣ произведения. Защо тогава комисията предвижда 2.000 л. статистическо право за камионитѣ? И забележете, че не е само тази такса, която се плаща за камионитѣ; плащатъ се и други мита, които достигатъ отъ 5—25% отъ тѣхната стойностъ. Има сжшли камиончи, по 500 хиляди лева, и като имъ туришъ по 5% мито, това прави 25.000 л., плюсъ 2.000 л., които сега се предвиждатъ. Значи, ще се плаща на камионъ 27 хиляди лева за такси. По този начинъ се засжппва превозътъ на материалитѣ. А съ тия камиони се препитава много свѣтъ. Тия камиони служатъ за улеснение превоза на зърненитѣ произведения и на дървенитѣ строителни материали. Самъ г. министрътъ на земледѣлието ще ви каже, че въ Родопитѣ изнасянето на дървенитѣ строителни материали изъ сѣчищата става съ камиони.

Затуй азъ правя предложение таксата статистическо право за камионитѣ — не за луксознитѣ коли — които служатъ за товарене и за превозъ, чрезъ които се прехранватъ много хора, да си остане както бѣше въ проекта, а именно 1.000 л., а не 2.000 л. Такава такса 1.000 горе-долу ще съответствува на таксата, която имаме досега.

Сжщо така ми прави впечатление, че се увеличава таксата за желѣзнопѣтнитѣ локомотивчета, тендери, фургоми и вагони отъ 10 л., колкото е била по стария законъ отъ 31 мартъ 1919 г., на 1.000 л. Въ първоначалния проектъ бѣше предвидена такса 100 л., а сега се увеличава на 1.000 л. Повечето отъ тия коли сж нуждни за нашитѣ мини. Има много мини у насъ, които иматъ тѣснолинейки и си служатъ съ машинки и вагонетки, но сега тая голѣма такса ще направи невъзможно хората да си служатъ съ тѣхъ.

Ето защо правя предложение да си остане първоначалниятъ размѣръ на тази такса.

Това сж бележитѣ, които искахъ да направя по законопроекта, който иначе би се приелъ съ акламации.

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): По кой пунктъ правите предложението?

Г. Т. Поповъ (нез): По п. „д“ на чл. 1 — таксата за желѣзнопѣтнитѣ локомотивчета, тендери, фургоми, вагончета и пр., за трамвайнитѣ коли и ремаркетата, които се прикачватъ къмъ вагонитѣ.

Министръ В. Молловъ: Стойността на тия коли е толкова голѣма въ левове — стотици хиляди лева, дори милионъ или два милиона лева — че такива такси по 1.000 и 2.000 л. нѣматъ значение.

Г. Т. Поповъ (нез): Но не е само тази такса; плащатъ се и други мита.

Министръ В. Молловъ: Азъ ще внеса измѣнение и на митническата тарифа, защото по сегашната тарифа тѣ не плащатъ почти нищо.

Г. Т. Поповъ (нез): 5% се плаща за ония, които сж за работа; другитѣ не плащатъ. Направете, ако щете 30% митото, но тази такса не увеличавайте.

Министръ В. Молловъ: Тази такса е малка. Увеличи се по инициатива на комисията.

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): За една кола, която струва 500 хиляди лева, да се платятъ 2.000 л. такса, е нищо.

Г. Т. Поповъ (нез): Но тия коли служатъ за улеснение на населението. Азъ мисля, че искането ми е основателно и ще бѣде прието както отъ г. докладчика, така и отъ г. народнитѣ представители.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоименъ Савовъ.

С. Савовъ (д. сг): Азъ искамъ да кажа две думи и да подкрепя предложението на г. Георги Попова, като моля г. министра да се съгласи да остане първоначалниятъ текстъ на члена.

Министръ В. Молловъ: Първоначалниятъ текстъ е взесенъ отъ мене, но комисията даже въ мое отсъствие

го е смѣнила. Народниятъ сувернитетъ е опредѣлилъ тия такси!

С. Савовъ (д. сг): Моля Ви се, г. министре. — Имахъ случай да пропжтувамъ презъ Кърджалий, Кошу-Кавакъ, Орта-Кьой, Мандрица и обратно за Любимецъ и видѣхъ, че населението има много стоки, голѣмо производство, но съобщенията сж много трудни. Има тамъ нѣкакви шосета, останали още отъ турско време, и никой досега не се грижи за тѣхната поддръжка. Имахъ случай да срещна десетки камиони, които пренасятъ тютюни.

Министръ В. Молловъ: И развалятъ всички пѣтища по начинъ невъзможенъ, че милиони после сж потрѣбни за поправянето имъ.

С. Савовъ (д. сг): Дайте добитѣкъ на оня народъ тамъ, за да не си служи съ камиони. Но и да има добитѣкъ, на 180 км. разстояние кой добитѣкъ ще издържи, г. министре!

Министръ В. Молловъ: Азъ говоря за камиони, не за добитѣкъ.

С. Савовъ (д. сг): Азъ ще помоля г. министра на благоустройството да се погрижи за този нещастенъ край, който дава злато на България; особено за превоза на тютюнитѣ, които поддържатъ нашата валута. По 1.000 л. на камионъ се пада да плащатъ производителитѣ за превозъ на тютюнитѣ; значи, за 100 камиона — 100.000 л., и за мито на тия камиони ще трѣбва да се платятъ още 200.000 л.! До Кърджалий вземаха за превозъ по 4 л. на килограмъ тютюнъ, до Орта-кьой — по 8 л., а до Мандрица — по 12 л. А други превозни сръдства тамъ, освенъ катѣри и мулета, азъ не видѣхъ. Така че, голѣмо улеснение сж камионитѣ въ онзи край при пренасянето на това ценно производство. Тамъ нищо друго не се произвежда, освенъ тютюни и пашкули, които даватъ злато на България. Въпрѣки че тамъ досега не е сжппвалъ никакъвъ агрономъ, никакъвъ експертъ, хората отъ дълги години се занимаватъ съ производство на тия два ценни артикули, които даватъ злато на народъ и държава.

Моля г. министра на финанситѣ да се съгласи да остане първоначалниятъ текстъ.

Министръ В. Молловъ: Комисията го е измѣнила така, и азъ не мога да се противопоставямъ на нейнитѣ решения.

Н. Пждаревъ (д. сг): Трѣбва да помолимъ комисията.

С. Савовъ (д. сг): Азъ подкрепямъ предложението на г. Попова.

Министръ В. Молловъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има предложението отъ г. Георги Поповъ по буква „г“ въ смисълъ, размѣрътъ на статистическото право за автомобилитѣ, камионитѣ и други да бѣде такъвъ, какъвто е билъ въ първоначалния проектъ — 1.000 л., вмѣсто 2.000 л., колкото е увеличенъ отъ комисията, което предложение се поддържа и отъ г. Стоименъ Савовъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Сжщо отъ г. Георги Поповъ има предложение по буква „д“ въ смисълъ, статистическото право за изброенитѣ въ тази буква превозни сръдства — локомотиви, тендери, фургоми, ремаркета и пр. — да бѣде, както е било предвидено въ първоначалния проектъ — 100 л., вмѣсто 1.000 л., на колкото е увеличено отъ комисията.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Косто приематъ чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Казанаклиевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2. Освобождаватъ се отъ статистическо право: вещи, означени въ чл. 6, 7, 8, 185, 295 и 297 отъ закона за митницитѣ; превознитѣ сръдства, когато се внасятъ и изнасятъ при условията на чл. 215 отъ сжщия законъ; добитѣкъ, който се вкарва и изкарва на паша; предметитѣ, които съставляватъ държавни привилегии, и монетитѣ, когато се внасятъ отъ държавата; транзитнитѣ пощенски колети и посылки, пристигналитѣ съ транзитно предназначение пълни вагони съ стоки безъ огледъ на вида имъ и всички ония стоки, за които това е разрешено съ други закони“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Казанаклиев (д. сг): (Чете)
„Чл. 3. Статистическото право се събира въ определителитъ по-горе разбир. въ лева“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Казанаклиев (д. сг): (Чете)
„Чл. 4. Настоящият законъ отменя закона за изменение и допълнение на закона за статистическото право отъ 31 мартъ 1919 г.“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за пасиране и оползотворяване общественитъ фондове, сумитъ отъ Спестовната каса и отъ държавнитъ предприятия.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчик Д. Бошняковъ (д. сг): Комисията разгледа законопроекта и го прие такъв, какъвто се внесе отъ г. министра на финанситъ, безъ никакви измѣнения. (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за пасиране и оползотворяване общественитъ фондове, сумитъ отъ Спестовната каса и отъ държавнитъ предприятия“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бошняковъ (д. сг): (Чете чл. 1 — вж. прил., Т. I, № 95)

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ ръка, Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бошняковъ (д. сг): (Чете чл. 2 — вж. прил., Т. I, № 95)

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бошняковъ (д. сг): (Чете чл. 3 — вж. прил., Т. I, № 95)

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бошняковъ (д. сг): (Чете чл. 4 — вж. прил., Т. I, № 95)

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Поповъ.

Г. Т. Поповъ (нез): Г. г. народни представители! Азъ ще моля г. министра да се съгласи въ буква „б“ на чл. 4 следъ думитъ: „за пасменти“ да се прибавятъ думитъ: „предназначени за подпомагане народното стопанство“. Когато се разисква на първо четене законопроекта, азъ казахъ, че много отъ тия суми на фондоветъ, които сж давани на Българската земеделска банка и на Българската централна кооперативна банка, вмѣсто да се пасиратъ за използване въ краткосрочни заеми — било срещу поръчителства, било срещу депо на полици — за нуждитъ на народното стопанство, тѣ се използватъ за строежъ на здания, за подпомагане на кооперациитъ, които строятъ такива здания, които ангажиратъ и инвестиратъ капитали, които не сж така лесно ликвидни. Целта

е, когато сумитъ по тия фондове се изискватъ, да бждатъ разполагаеми.

Та ще моля въ буква „б“ на чл. 4 следъ думитъ „за пасменти“ да се прибавятъ думитъ „предназначени за подпомагане народното стопанство“. Така че буква „б“ на чл. 4 ще стане така: (Чете) „Въ срочни или безсрочни влогове при Българската земеделска банка или Българската централна кооперативна банка за пасменти, предназначени за подпомагане на народното стопанство, предварително одобрени отъ комитета“.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ В. Молловъ: Съ това предложение не мога да се съглася, защото тогава комитетътъ става излишенъ.

Г. Т. Поповъ (нез): Пакъ комитетътъ ще одобрява тѣзи пасменти.

Министъръ В. Молловъ: Комитетътъ има задача да следи какви ще бждатъ пасментитъ и къде ще бждатъ пасирани фондоветъ. Ако туримъ ние къде ще бждатъ пасирани свободнитъ суми отъ респективнитъ фондове или отъ Спестовната каса, тогава нѣма нужда отъ комитетъ. После, вие сами виждате: може да има и такива пасменти, отъ които вие се опасявате, но които да бждатъ въ полза на народното стопанство. Представете си, напр., че бждатъ пасирани въ силозъ:

Г. Т. Поповъ (нез): Който струва 50.000.000 л.

Министъръ В. Молловъ: Може да струва и 50.000.000, но ще бжде отъ полза за народното стопанство. А вие съ това, което предлагате, ще попрѣчите да се построи такъв; а не бива да се прѣчи. Системата, възприета въ този законъ, е да може комитетътъ да решава. Той има директиви, въ него участвуватъ отговорни лица и той ще има възможностъ въ даденъ моментъ, когато ще трѣбва да бждатъ оползотворени и пасирани свободнитъ суми по фондоветъ и на Спестовната каса, да посочи къде и какъ да бждатъ оползотворени. Оставете тази работа, защото, ако се приеме Вашето предложение, тогава нѣма нужда отъ този комитетъ.

Председателстващ В. Димчев: Г. Поповъ! Настоявате ли на Вашето предложение.

Г. Т. Поповъ (нез): Настоявамъ.

Председателстващ В. Димчев: Които сж за приемане предложението на г. Георги Поповъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бошняковъ (д. сг): (Чете чл. 5 — вж. прил., Т. I, № 95)

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ В. Молловъ: Моля, г. председателю, да се разгледа точка шестнадесета отъ дневния редъ.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ да се разгледа точка шестнадесета отъ дневния редъ — одобряване предложението за продължаване предвидения въ чл. 214 отъ закона за митницитъ срокъ за внесенитъ празнични човали за пълнене и наново изнасяне съ мѣстни брашна и трици, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да го докладва.

Министъръ В. Молловъ: Понеже е спрѣлъ износътъ, празничнитъ човали, които сж внесли мелницитъ, не могатъ да ги изнесатъ въ срока пълни, продължаваме срока. То е въ интересъ на нашата търговия.

Отъ сговориститъ: Ясно е.

Секретаръ П. Георгиевъ (д. сг): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил., Т. I, № 103)

*) За текста на законопроекта приетъ на първо четене, вж. прил., Т. I, № 95.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат предложението за продължаване предвидения в чл. 214 от закона за митнически срок за внесените празни чували за пълнене и наново изнасяне съ мѣсти брашна и трици, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 79)

Министъръ Д. Христовъ: Моля, г. председателю, да се разгледа точка седма отъ дневния редъ.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат да се разгледа точка седма отъ дневния редъ — **второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за рибарството**, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за измѣнение и допълнение на закона за рибарството“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава I.

Общи наредби“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат заглавието на глава I, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 1. Чл. чл. 1, 2, и 3 си оставатъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 1, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 2. Чл. 4 се измѣня така: „Правото за риболовство въ отворенитъ води и държавнитъ затворени такива. принадлежи на държавата, а правото на риболовство въ частнитъ затворени води принадлежи на тѣхнитъ стопани. Ако частнитъ затворени води иматъ каквато и да е постоянна, чрезъ гърла, или временна, чрезъ разливи, връзка съ Дунава и морето, плащатъ на държавата установеното риболовно право въ чл. 11 отъ настоящия законъ“.

Забележката къмъ чл. 4 си остава“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 2, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 3. Чл. чл. 5, 6 и 7 си оставатъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 3, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

Използуване на риболова“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат заглавието на глава II, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 4. Чл. чл. 8 и 9 си оставатъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 4, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 5. Чл. 10 се измѣня така: „Риболовътъ по Дунава, Марица и вътрешнитъ рѣки е свободенъ за всѣкого, който

е изпълнилъ нарежданията на чл. 26 отъ настоящия законъ“.

Забележката къмъ тоя членъ си остава“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 5, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 6. Чл. 11. Върху уловеното количество риба по Дунава и Марица отъ Пловдивъ до границата държавата събира риболовно право, което се състои въ вземането на 20% отъ уловеното количество риба въ пари.

Алинеята къмъ тоя членъ си остава.

Забележката се измѣня така: „Освобождаватъ се отъ плащане риболовно право ония, които ловятъ риба съ спортна въдица, рѣчно сертме, сакъ и калдѣрма и то най-много до два килограма дневно за собствено употрѣбление. Когато е наловено повече отъ два килограма риба, плаща се установеното риболовно право върху всичката наловена риба“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 6, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 7. Чл. чл. 12 и 13 си оставатъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 7, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 8. Чл. 14 новъ: „Кооперации, на които е дадено под концесия държавно блато или далянь, могатъ да правятъ промѣни въ управителния си съветъ и чиновницитъ си само съ разрешение на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти“.

Въ четвъртия редъ думата „разрешение“ комисията замѣни съ думата „съгласие“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 8, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 9. Чл. 14 става чл. 15; чл. 15 става чл. 16; чл. 16 се изхвърля“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 9, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 10. Чл. 17 се измѣня така: „Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти може да отдава под наемъ риболова, или събирането на риболовното право въ вътрешнитъ рѣки, или части отъ тѣхъ, съгласно чл. 11 отъ настоящия законъ“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 10, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 11. Чл. 18 се изхвърля; чл. 19 става чл. 18; чл. 20 става чл. 19“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 11, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 12. Чл. 21 става чл. 20, като се измѣня така: „По българското крайбрежие всички даляни сѣ държавни и се отдаватъ чрезъ търгъ подъ наемъ до десетъ години, и на кооперации, признати отъ Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, чрезъ концесия — до десетъ години“.

Въ третия редъ вмѣсто „до 10 години“ комисията постави „отъ петъ до десетъ години“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 12, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 112.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 13. Чл. 22 става чл. 21, като забележитъ къмъ него образуватъ новъ членъ 22. Членъ 23 си остава“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 14. Чл. 24 се измѣня така: „Министерството, на земледѣлието и държавнитѣ имоти, съ цель за опитъ, може да позволява, по ходатайство на надлежния инспекторъ по рибарството, откриването на нови даляни както на мѣста, където никога не е поставяно далянь, тъй и където поставенитѣ по-рано такива не сж дали резултати. Отдаването подъ наемъ на такива даляни става за срокъ до петъ години направо на откривателя, по условия, изработени отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, като за първитѣ две наемни години не се плаща никакъвъ наемъ на държавата“.

Въ седмия редъ вмѣсто „петъ“ комисията постави „десетъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 14, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 15. Чл. 25 си остава“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

За позволителнитѣ билети“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на глава III, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 16. Чл. 26 си остава“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 17. Чл. 27 се измѣня така: „Таксата на позволителнитѣ билети за риболовство е 50 л. за година, считано винаги отъ 1 априлъ. Който лови риба за проданъ, плаща такса за риболовенъ билетъ 500 л. годишно“.

Комисията заличи последнитѣ думи въ този параграфъ: „Който лови риба за проданъ, плаща такса за риболовъ 500 л. годишно“, а вмѣсто тѣхъ постави думитѣ: „Членоветѣ на рибарскитѣ дружества и на риболовнитѣ кооперации плащатъ такса за риболовенъ билетъ 50 л. годишно“.

Въ втория редъ вмѣсто „50 л.“, става „500 л.“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Ингилизовъ.

И. Ингилизовъ (мак): Г. г. народни представители! Въ този параграфъ е казано: (Чете)

„Таксата на позволителнитѣ билети за риболовство е 500 л. за година, считано винаги отъ 1 априлъ. Членоветѣ на рибарскитѣ дружества и на риболовнитѣ кооперации плащатъ такса за риболовенъ билетъ 50 л. годишно“.

Споредъ менъ, риболовцитѣ по Дунава, морскитѣ пристанища и блатата, макаръ и да не сж кооператори, трѣбва да плащатъ такса 50 л., защото тѣ не сж любители-рибари, които, каквото задовятъ, го консомиратъ сами, а сж рибари по професия и си плащатъ за това съответния данѣкъ на държавата. Въ тѣзи смисълъ правя предложението си и моля г. министра да се съгласи съ него.

Министъръ Д. Христовъ: Моля Ви, г. Ингилизовъ, да отеглите предложението си, защото тази редакция, която съмъ възприелъ, ми е дадена отъ Общия съюзъ на рибарскитѣ кооперации.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. Ингилизовъ! Настоявате ли на Вашето предложение?

И. Ингилизовъ (мак): Настоявамъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ направеното предложение отъ г. Ингилизовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, не се приема.

Които приематъ § 17, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 18. Чл. 28 се измѣня така: „Позволителнитѣ билети за риболовство се издаватъ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти чрезъ надлежнитѣ общински управления, които събиратъ, освенъ установената такса по чл. 27, и по 10 л. за всѣки билетъ въ полза на общинскитѣ каси, и то за билетъ издаденъ само за ловене риба за свое употребление. Билети за ловене риба за проданъ се издаватъ тоже отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти чрезъ надлежнитѣ общински управления. Дружествени членове, такива на кооперации и др., щомъ продаватъ уловената риба, снабдяватъ се съ билети съ такса 500 л. годишно“.

Въ този параграфъ комисията направи следното измѣнение. Думитѣ: „и то за билетъ, издаденъ само за ловене риба за свое употребление. Билети за ловене риба за проданъ се издаватъ тоже отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти чрезъ надлежнитѣ общински управления. Дружествени членове, такива на кооперации и др., щомъ продаватъ уловената риба, снабдяватъ се съ билети съ такса 500 л. годишно“ се зачеркватъ, а се прибавятъ думитѣ: „Признатитѣ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти рибарски дружества и риболовни кооперации снабдяватъ направо своитѣ членове съ риболовни билети“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 18, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 19. Чл. чл. 29 и 30 си оставатъ“.

Комисията прибави въ края думитѣ: „като алинея втора на чл. 29 се изхвърля“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 19, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава IV.

Забранени начини за риболовене“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на глава IV, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 20. Чл. чл. 31, 32, 33 и 34 си оставатъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 20, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава V.

За запазенитѣ мѣста“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на глава V, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 21. Чл. чл. 35 и 36 си оставатъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 22. Гл. гл. VI, VII, VIII и IX си оставатъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава X.
Рибарски заведения“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ заглавието на глава X, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 23. Чл. чл. 50, 51, 52, 53, 54, 55 и 56 си оставатъ“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 24. Чл. 57 си остава, като следъ думитъ „новооснованитъ“ се прибавятъ думитъ „кооперативни и дружествени“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 25. Чл. 58 си остава, като следъ думитъ „частни“ и вмѣсто думата „или“ се прибавя думата „кооперативни“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 26. Чл. 59 си остава“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 27. Чл. 60 си остава, като въ края се прибавятъ думитъ „отъ 1928 г.“

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 28. Чл. 61 си остава.“
Комисията залича думитъ „си остава“ и вмѣсто тѣхъ постави думитъ: „Годината 1930 се замѣня съ 1940.“

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 29. Гл. гл. XI, XII и XIII си ставатъ.“
Комисията прибави нова алинея къмъ чл. 64: „Сжщитъ, както и Българскитъ рибарски съюзъ, който обединява рибарски дружества, се управляватъ отъ уставъ, утвърденъ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, което следи и контролира дѣлата имъ, като чрезъ своитъ органи редовно произвежда годишни ревизии. Нередовнитъ и неизправнитъ риболовни кооперации и рибарскитъ дружества се закриватъ съ заповѣдъ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти.“

Къмъ чл. 68 нова алинея: „Съ смѣния срокъ и права се ползуватъ рибарскитъ дружества и риболовни кооперации, на които сж дадени, по силата на чл. 56 отъ настоящия законъ, държавни земи за безплатно ползуване. Тия рибарски дружества и риболовни кооперации, на които сж дадени досега такива земи, не се ползуватъ съ тия права“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава XIV.

Управление и рибарство“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ заглавието на глава XIV, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 30. Чл. 71 си остава; чл. 72 си остава, като забележката му се изхвърля.“

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 31. Чл. 73 си остава; чл. 74 си остава, като забележката къмъ него се изхвърля; чл. 75 си остава.“
Комисията въ края на този параграфъ постави думитъ: „като въ чл. чл. 71, 72, 73 и 75 думитъ „бюро за рибарството“ се замѣнятъ съ думата „инспекторатъ“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 31, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава XV.

Надзоръ по рибарството и начина за установяване на нарушенията“.

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ заглавието на глава XV, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 32. Чл. 76 си остава.“

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)
„§ 33. Чл. 77 се измѣня така: „За всѣко нарушение по настоящия законъ се съставя актъ отъ натоваренитъ съ надзора по рибарството лица. Актътъ трѣбва да съдържа:
а) времето и мѣстото на съставянето му и на извършване на нарушението;
б) името, презимето и длъжността на съставителя на акта, както и точния адресъ на постоянното му мѣстожителство;
в) името, презимето, възрастта, занаятието и мѣстожителството на нарушителя;
г) начина и вида на уреда, съ който е риболовствувало, количеството, вида и размѣра на уловената риба и въ какво се състои нарушението, т. е. кой членъ отъ настоящия законъ е нарушенъ;
д) вида и количеството на задържанитъ материали;
е) имената и показанията на свидетелитъ, които сж присъствували при откриване на нарушението или при съставянето на акта, както и точния адресъ и постоянното имъ мѣстожителство;
ж) отговора и обясненията на нарушителя, както и имената на свидетелитъ, които той е посочилъ за доказване несъстоятелността на акта, като се посочатъ и обстоятелствата, които тѣ ще установятъ.“

Актътъ се подписва отъ съставителя, отъ нарушителя и най-малко отъ единъ свидетелъ, който е присъствувалъ при откриване на нарушението или при съставянето на акта.

Въ случай че нарушителтъ откаже да подпише акта, или не посочи свидетелъ за оборването му, или откаже да предаде мрежитъ и уреда, съ който е извършилъ нарушението, това се удостоверява върху самия актъ отъ надлежния кметъ или кметски замѣстникъ. Когато нарушители сж кметътъ или кметскиятъ намѣстникъ, отказътъ се удостоверява отъ двама свидетели.“

Председателстващ В. Димчев: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 34. Чл. 78 се измѣня така: „Задържанитъ мрежи или други риболовни уреди, заедно съ уловената риба, се предаватъ срещу разписка на най-близкия общински кметъ или неговъ замѣстникъ, като разписката се прилага къмъ акта.“

Когато нарушението е извършено въ частенъ рибникъ или въ риболовенъ районъ, въ който риболовътъ е отдаденъ подъ наемъ, задържаната риба се предава на собственика на рибника или на наемателя на района срещу разписка, която се прилага къмъ акта.

Ако задържаните мрежи и риболовни уреди сж законни, могат да се върнат веднага на нарушителя срещу залогът, равен на предполагаемата глоба, която въ случай на осъждане бжде по-голяма се досъбира от нарушителя.

Задържаната риба се продава веднага на търгъ, като получената сума се внася въ държавното съкровище на хранение до влизане въ сила наказателното постановление. Въ случай че нарушителят се оправдае, внесената сума от продажбата на рибата и задържаните риболовни уреди му се връщат, ако той заяви най-късно след единъ месецъ отъ деня на оправданието. Въ противенъ случай тѣ оставатъ въ полза на държавното съкровище.

Актоветъ се съставляватъ по възможностъ въ сщия день, когато е констатирано нарушението, но тѣ могатъ да бждатъ съставени и по-късно, когато това е нужно за събиране на доказателства и данни по извършеното нарушение.

Така съставените актове се изпращатъ най-късно до 10 дни отъ съставянето имъ на надлежния данъченъ началникъ, който въ продължение на 15 дни отъ получаването имъ ги изпраща въ Министерството на земледелието и държавните имоти.

Съставените актове съставляватъ пълно доказателство предъ съда за констатираното съ тѣхъ нарушение, докато не се докаже тѣхната невѣрностъ.

Нарушенията на настоящия законъ се покриватъ съ давностъ, ако не бждатъ констатирани въ срокъ отъ една година.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 35. Чл. 79 се измѣня така: „Въ месеченъ срокъ отъ получаването на акта министърътъ на земледелието и държавните имоти или упълномощеното отъ него лице следъ провѣрка издава наказателно постановление за налагане глоба или конфискация.

Актове, които при провѣрката имъ се окажатъ явно несъстоятелни, се оставятъ безъ послѣствие съ мотивирана резолюция.

Наказателното постановление, издадено въз основа на настоящия членъ, трѣбва да съдържа: вида на нарушението; извършителя на нарушението; доказателствата, съ които се установява нарушението; наложеното наказание и конфискация. Освенъ това въ него се указва подлежи ли то на обжалване, предъ кой съдъ и въ какъвъ срокъ, както и съ колко дена запиране подлежи да се замѣни наложената глоба, ако не може да бжде събрана.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 35, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 36. Чл. 80 се измѣня така: „Наказателното постановление се изпраща на надлежния данъченъ началникъ, който разпорежда да се изпрати преписъ отъ него на нарушителя, чрезъ общинския кметъ, срещу разписка. Наказателното постановление се връчва по реда на чл. чл. 188—196 отъ закона за углавното сждопроизводство, като обнародването по чл. 196 се извършва направо отъ учреждението, което е издало постановлението.

Наказателните постановления могатъ да се обжалватъ по реда на чл. чл. 677 и 678 отъ закона за углавното сждопроизводство. Апелативната жалба се подава въ два еднообразни екземпляра чрезъ надлежния данъченъ началникъ.

Въ апелативната жалба обвиняемиятъ посочва само онѣзи свидетели и доказателства, които той е посочилъ при подписването на акта.

Наредбитъ на чл. чл. 679—686 отъ закона за углавното сждопроизводство на обжалваните и влѣзли въ законна сила наказателни постановления иматъ приложение, като сждищата издаватъ служебно изпълнителни листове, а необжалваните наказателни постановления се изпращатъ на съответните данъчни власти, ако глобата не се внесе доброволно, въ месеченъ срокъ следъ изтичане срока за обжалването.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„Глава XVI.

Наказания.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на глава XVI, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 37. Чл. 81 си остава, като предвидената глоба отъ „50 до 250 л.“ се замѣня отъ „200 до 500 л.“; въ буква в се прибавятъ въ края думите „като чукътъ и стрелящитъ оржия се конфискуватъ въ полза на държавата“ и се прибавятъ нови алинеи:

з) който лови риба безъ разрешение отъ наемателя на риболова (чл. 30); и

и) който лови риба нощно време (чл. 31-в).“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 38. Чл. 82 си остава, като глобата отъ „100—500 л.“ се замѣня съ „500—1.000 л.“ и се прибавятъ следните алинеи:

ж) който лови риба въ разливите край Дунава и морето и не плаща установеното риболовно право (чл. 4);

з) който не изнася уловената риба на опредѣлените пунктове, за да се вземе установеното риболовно право (чл. 11);

и) който лови риба въ частния си рибникъ безъ предварително разрешение отъ Министерството на земледелието и държавните имоти и то само презъ забранения за риболовъ периодъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 39. Чл. 83 си остава, като числата „250—2.000 л.“ се замѣнятъ съ „1.000—3.000 л.“ Въ края на алинея по буква а се прибавятъ думите „като незаконните мрежи се конфискуватъ въ полза на държавата“ и се прибавятъ следните нови алинеи:

е) кооперация, която си служи съ наемни работници (чл. 15);

ж) който отъ стопаните на сществуващите язове не построи рибни проходи (чл. 41);

з) който отъ притежателите на турбини не постави мрежа или други приспособления, които да предпазватъ рибите да не влизатъ въ турбините или улеите (чл. 43).

На ония стопани на заведения, съставени два пѣти актове по чл. чл. 41 и 43 отъ настоящия законъ, заведенията при трето нарушение се закриватъ.“

Въ първата алинея, следъ думата „държавата“, комисията прибави думите „а къмъ буква в се прибавятъ думите: „При второ нарушение заведението се закрива“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 39, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 40. Чл. 84 си остава, като думите „съ затворъ“ се изхвърлятъ и глобата „1.000—2.500 л.“ се замѣня съ „3.000—5.000 л.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 41. Чл. 85 си остава“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Г. Павловъ (д. сг): (Чете)

„§ 42. Чл. 86 се измѣня така: „Наказва се съ затворъ отъ два до шестъ месеца и съ заплащане причиненитъ загуби оня, който изтрови или изпусне рибата на изкуственитъ рибовъдни и рибници; повреди съоръженията имъ, като: канали, саваци и др., включая и самитъ постройки.“

Ако престъпникът не се открие, причинената вреда плаща общината, въ чийто район е рибовъдната или рибникът."

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 43. Чл. 87 се изхвърля“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 44. Чл. 88 става чл. 87, като „500“ се замъня съ „1.000“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 45. Чл. чл. 89 и 90 се изхвърлят“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 46. Чл. 91 става чл. 88“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 47. Чл. 92 става чл. 89“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„Преходни нареждания“.
§ 48. Чл. 93 става чл. 90“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 48, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Г. Павлов (д. сг): (Чете)
„§ 49. Чл. 94 става чл. 91“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 49, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка петнадесета от дневния ред — първо четене законопроекта за утвърждаване заключенния договор между министъра на земледелието и държавните имоти и кмета на Шуменската градска община.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар Г. Павлов (д. сг): (Прочита законопроекта изцъло, заедно с мотивите към него — вж. прил. Т. I, № 78)

Министър Д. Христов: Погръшно е отпечатано „законопроект“, понеже договорът се приема с решение, а не с закон.

Председателстващ В. Димчев: Въ такъв случай ще тръбва да гласуваме да се измъни заглавието — вмъсто „законопроект“ да стане „предложение“.

Които приемат да се измъни заглавието от „законопроект“ на „предложение“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които сж за одобрение решението за утвърждаване заключения договора между министъра на земледелието и държавните имоти и кмета на Шуменската градска община, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 78)

Съобщавам на Събранието, че сж постъпили следните законопроекти:

От Министерството на правосъдието — законопроект за измънение и допълнение на нъкои членове от търговския закон относно отсрочката. (Вж. прил. Т. I, № 109)

От Министерството на земледелието и държавните имоти — законопроект за земледълските камари. (Вж. прил. Т. I, № 110)

Тъзи законопроекти ще се раздадат на г. г. народните представители и ще се поставят на дневен ред.

Пристъпваме към точка осемнадесета от дневния ред — одобряване предложението за разрешаване на игумена на Св. Рилска Обител за сключи новъ договор съ дружество „Българска горска индустрия“ за концесионната експлоатация на рило-манастирските иглолистни гори.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар Г. Павлов (д. сг): (Прочита предложението изцъло, заедно с мотивите към него — вж. прил. Т. I, № 104)

Д. Зографски (з. в): Г. председателю! Искамъ да направя едно предложение.

Председателстващ В. Димчев: Имате думата.

Д. Зографски (з. в): Г. г. народни представители! Въпросът, който това предложение третира, е голъмъ общественъ въпросъ. Азъ моля г. министъра на земледелието да се съгласи, щото това предложение да се изпрати въ комисията, за да бжде разгледано тамъ, като нъмамъ нищо противъ следъ това да бжде сложенъ на разискване въ Камарата. Това е моето предложение. Въпросът, както казахъ, е голъмъ и не бива така набързо да се минава. Другъ бше въпросът, ако се касаеше за единъ законопроект, но тукъ имаме работа съ едно предложение, което се внесе едва вчера, въ сжбота, и народните представители, които сж ангажирани да говорятъ по въпроса, не сж го проучили, следователно не могатъ да излъзатъ сега да кажатъ своята дума. Щомъ се иска съгласието на народното представителство по единъ такъвъ голъмъ общественъ въпросъ, не може така на бърза ръка да се минава.

Ето защо моля г. министъра на земледелието да се съгласи да отиде това предложение въ комисията, и следъ това да разискваме по него тукъ.

Министър Д. Христов: Съгласенъ съмъ.

Председателстващ В. Димчев: Г. министърът на земледелието е съгласенъ да отиде това предложение на разглеждане въ комисията, и следъ това да мине на едно четене тукъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Само на едно четене ще мине и затова тръбва предварително да бжде разгледано отъ комисията.

Председателстващ В. Димчев: Сега се прочете и се взема актъ отъ него. Направи се предложение да отиде въ комисията.

Които сж съгласни да се изпрати това предложение въ надлежната комисия за разглеждане, и следъ това да се докладва тукъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ще се гледа ли точка десета? Защо се изоставя, г. председателю?

Председателстващ В. Димчев: Точка десета се отлага, защото г. министърът на финансите отсъствува.

К. Томовъ (з) и други: Тогава вдигнете заседанието.

Н. Пждаревъ (д. сг): Тръбва да разгледаме единъ законопроект, внесенъ по частна инициатива, а тукъ има министър.

К. Томовъ (з): Нъма го съответния министър.

Н. Пждаревъ (д. сг): Има министър, правителството се представлява.

Председателстващ В. Димчев: Тръбва да бжде тукъ министърът на финансите, а той отсъствува.

Съобщавам на Събранието, че е постъпило отъ Министерството на земледелието и държавните имоти

предложение за разрешаване на същото министерство да задържи на държавна служба, за срок от три години, руския подданик Ернесъ Кютнеръ, управител на фермата при държавния заводъ за добитъкъ „Кабиюктъ“ край гр. Шуменъ. (Вж. прил. Т. I, № 111)

Ще пристъпимъ къмъ определяне дневния редъ за утре.

Председателството предлага следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За измѣне чл. 37 отъ закона за тютюна.
2. За статистическото право.
3. За пласиране и оползотворяване капиталитѣ на държавнитѣ и обществени фондове и Спестовната каса.
4. За измѣнение и допълнение на закона за рибарството.
5. За измѣнение т. 5 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини.
6. Първо четене законопроекта за земледѣлскитѣ камари.

Одобряване предложенията:

7. За разрешаване на игумена на Св. Рилска Обитель да сключи новъ договоръ съ дружество „Българска горска индустрия“ за концесионната експлоатация на рило-манастирскитѣ иглолисти гори.

8. За оправдаване на даденитѣ залози за обезпечение износнитѣ митни и др. бери на добитъка отъ Родопитѣ и Пиринъ-планина и пр.

9. За разрешаване на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти да задържи на държавна служба руския подданикъ Ернесъ Кютнеръ, и пр.

10. Второ четене законопроекта за уреждане собствеността и залога на движимости — машини и транспортъ отъ значителна стойностъ.

11. Второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ търговския законъ, относно публичнитѣ влагалища.

Първо четене законопроектитѣ:

12. За освобождаване отъ отговорностъ и за окончателното отчитане касиера на Папазлийското училищно настоятелство Илия Пехливановъ по училищния му отчетъ за 1927/1928 г. и пр.

13. За пояснително тълкувание на чл. 1 отъ спогодбата Молловъ—Кафандарисъ отъ 9 декемврий 1927 г.

14. За освобождаване отъ мито и общински налогъ суровитѣ и полуобработени материали за занаятчийското производство.

15. За измѣнение на чл. 785 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство.

16. За измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ търговския законъ относно отсрочката.

17. Второ четене законопроекта за одобрение произведения съгласно чл. 61 отъ закона за минитѣ търгъ за отдаване експлоатацията на държавната каменовжглена концесия „Крумъ“ и пр.

18. Докладъ на прошетарната комисия.

Които приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се вдига за утре, въ 3 ч. следъ пладне.

(Вдигнато въ 19 ч. 35 м.)

Председателъ: **АЛ. Ц. ЦАНКОВЪ**

Подпреседателъ: **В. ДИМЧЕВЪ**

Секретаръ: **СТ. РЯСКОВЪ**

Замѣстникъ-секретаръ: **Т. КЪНЧЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски , разрешени на народнитѣ представители: Никола Ареговъ, Илия Януловъ, Йорданъ Мирчевъ, Александъръ Неновъ, Иванъ п. Янчевъ, Христо Стояновъ, Еню Колевъ, Добри Митевъ, Кръстю п. Цвѣтковъ, д-ръ Димо Желѣзовъ и Драгомиръ Апостоловъ	1961	8. за пласиране и оползотворяване капиталитѣ на държавнитѣ и обществени фондове и Спестовната каса (Второ четене — приемане)	1976
Питане отъ народния представителъ Петъръ Анастасовъ къмъ министъръ-председателя, министра на финанситѣ и министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти — относно намаление наемитѣ на общинскитѣ, училищнитѣ и фондовитѣ земи. (Съобщение)	1961	9. за измѣнение и допълнение закона за рибарството. (Второ четене — приемане)	1977
Законопроекти:		10. за утвърждаване сключения договоръ между министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти и Шуменската градска община. (Първо четене — прочитане, обръщане въ предложение и приемане)	1981
1. за бюджета на разнитѣ фондове за 1930/1931 финансова година. (Трето четене — приемане)	1961	11. за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ търговския законъ относно отсрочката. (Съобщение)	1981
2. за бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1930/1931 финансова година. (Трето четене — приемане)	1961	12. за земледѣлскитѣ камари. (Съобщение)	1981
3. за измѣнение и допълнение на закона за данъка върху имоти, придобити по безвъзмезденъ начинъ. (Трето четене — приемане)	1962	Предложения:	
4. за измѣнени т. 5 на чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини. (Второ четене — приемане)	1962	1. за продължаване предвидения въ чл. 214 отъ закона за митницитѣ срокъ за внесениѣ праздни чували за пълнене и наново изнасяне. (Едно четене — приемане)	1976
5. за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ търговския законъ относно публичнитѣ влага- лища. (Първо четене — приемане)	1973	2. за разрешаване на игумена на Св. Рилска Оби- тель да сключи новъ договоръ съ дружеството „Българска горска индустрия“ за концесионната експлоатация на рило-манастирскитѣ гори. (Едно четене — прочитане и изпращане въ ко- мисия)	1981
6. за измѣнение на чл. 37 отъ закона за тютюна. (Второ четене — приемане)	1973	3. за задържане на държавна служба, за срокъ отъ три години, руския подданикъ Ернестъ Кютнеръ, управителъ на фирмата при държавния заводъ за добитѣкъ „Кабиюкъ“ край гр. Шу- менъ. (Съобщение)	1981
7. За статистическото право (Второ четене — приемане)	1973	Дневенъ редъ за следващото заседание	1982